БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 7 (6442)
ЯНВАРИИН 10
СУББОТО
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

БИБЛИОТЕКЭНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҺАЙЖАРУУЛХА

Түрэл Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство хадаа манай ороной ажалшадай культурна хэмжээе дээшэлүүлхын, тэдэниие ушар ёһо мэдэхэ, мэргэжэл ехэтэй, политическэ событинуудай удхашанарые зүбөөр тайлбарилжа шададаг болгохын тула үдэр бүриин эсэгэ ёһоной анхарал оролдолго гаргана. Эгээл иимэһээ партиин XIX съездын абаһан түүхэтэ шиидхэбэринүүд дотор энэ хэрэгые улам һайжаруулха гэжэ хараалагданхай.

Коммунистическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань бүри дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хэблэл, ном тараалга, тэрэниие арад зоной дунда үргэнөөр нэбтэрүүлгэ угаа ехэ удхашанартай. Манай республикын бүхы аймаг, тосхонуудаар нээгдэһэн хэдэн олон библиотекэнүүд дотор колхознигууд, хүдэлмэришэд, интеллигенци, һурагшад сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэжэ, һонин һонин газетэ, журнал, брошюрануудые уншана, элдэб зохёолнуудые зүбшэн хэлсэхэ конференцинүүдтэ хабаадалсана, мүн номуудые гэр гэртээ абаашажа үзэнэ.

Библиотекэнүүдэй хэдэг ажал хадаа ном, газетэ үгэлгын юрын техническэ хэрэг бэшэ, харин арад зоной дунда ябуулагдаха идеологическа хүдэлмэриин нэгэн шухала участок мүн. Энэ зорилгоёо зүбөөр ойлгоһон библиотекын хүдэлмэрилэгшэд манай республика дотор яһала олон, аймаг бүхэндэ бии. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагай Подлопатинска хүдөөгэй библиотекые (даагшань нүхэр Казарикина) абажа харая. Тус библиотекэ өөрынгөө ажалые зүбөөр, һонирхолтойгоор эмхидхэжэ шадаһанһаа, хүн зоной олоороо суглардаг бодото культурна гуламта болонхой. Тэрэнэй фонддо хүдөө ажахын, уранһайханай, политическэ литературын 1500-гаад номууд тоологдоно. Эдэнэй дунда арад зонһоо үндэр сэгнэлтэ абаһан, Сталинска шангай лауреадуудай зохёолнууд бии. Үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 1-нэй мэдээгээр энэ библиотекэ 320 саг үргэлжын уншагшадтай, тэрэнэй тоодо 72 колхознигууд байгаа. Үдэшэндөө, ажалай һүүлээр библиотекын һаруул уужам уншалгын зал соо хүнүүд хододоо сугларжа, шэнэ газетэ, журнал, номуудые һонирхон уншадаг байха юм. Гадна, эндэһээ колхозой һүнэй-товарна ба гахайн фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ 2 нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй номуудынь һарадаа хоёр дахин һэлгүүлэгдэнэ. Энэ библиотекые даагша нүхэр Казарикина уншагшадтаа ехэ анхаралтайгаар хандажа, тэрэнэй сэдьхэлдэ таарама номуудые һайшаан дурадхадаг ба элдэб ойлготдоогүй асуудалнуудтань харюу үгэдэг байха юм.

Зүгөөр эдэ мэтын һайн жэшээнүүдэй аймаг бүхэндэ байбашье, ажалшадай ургажа байгаа культурна эрилтые хангажа шададагүй, ехэнхидээ хаалтатай байдаг библиотекэнүүд олон. Иимэ ябадал илангаяа Заиграйн, Кударын, Зэдын, Кяхтын, Яруунын, Тарбагатайн болон бусад аймагуудта үзэгдэнэ. Зэдын аймагай Дэрэстэйн сомоной «Коммунизм» колхозой дэргэдэ хүдөөгэй библиотекэ бии. Харин энэ «культурна гуламта» сомсоведэй байшангай оройдоо түлигдэдэггүй таһалга соо байрланхай. Номойнь фонд бага бэшэ, хоёр мянгаад шахуу юм. Хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэхэ условигүй байһанһаа, эндэхи сомоной Соведэй ба аймгүйсэдкомой культурно-гэгээрэлэй таһагай зүгһөө ёһото анхарал табигдадаггүйһөө боложо, энэ библиотекэ өөрынгөө хүндэтэ үүргые дүүргэнэгүй. Эндэһээ ном абадаг оройдоо 60-аад уншагшад, тэрэнэй тоодо 4 колхознигууд бии гэжэ тоологдоно. Колхозой фермэ, отарануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ нүүдэл библиотекэнүүдые эмхидхэнэгүй. Харин энэ библиотекын «бүхы ажалынь» Дэрэстэйн долоон жэлэй һургуулиин һурагшад болон багшанарта ганса нэгэ ном үгэлгөөр лэ хизаарлагдана. Мүн Кударын аймаг доторхи хүдөөгэй ба аймагай библиотекэнүүдэй муугаар хүдэлмэрилдэг байһан тухай манай селькорой бэшэг мүнөөдэрэй газетэдэ толилогдобо.

Эдэ бүхы дутуу дундануудай гол шалтагаанууд юуб гэхэдэ, партиин айкомууд ба аймгүйсэдкомууд, илангаяа тэрэнэй культурно-гэгээрэлэй таһагууд, сомоной Соведүүд, колхозуудай партийна эхин организацинууд библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха талаар бодото хэмжээ абанагүй. Тэдэнэр библиотекэнүүдые эрдэм һургуулитай ажаллажа шадаха хүнүүдээр бүридхэхэ, гэр байрануудыень үбэлэй условидо хүдэлмэрилхөөр бэлэдхэхэ ба номойнь фонднуудые үргэдхэхэ талаар бага анхарал табина.

Библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй һайн дүй дүршэлые согсолхо ба тэдэниие дэлгэрүүлхэ талаар республикын Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ управлени муртэй юумэ хэнэгүй, библиотекэнүүдтэ методическа туһаламжа багаар үзүүлнэ. Энэ дутууе усадхаха зорилготойгоор республиканска библиотекын үүсхэлээр һаяхан үнгэргэгдэһэн Мухаршэбэрэй, Бичурын ба Тарбагатайн аймагуудай библиотечнэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн тон һайшаалтай байна. Тэндэ сугларһан нүхэд өөһэдынгөө хэдэг хүдэлмэри тухай, дутуу дунданууд тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэхэһөө гадна, методическа асуудалаар элдэб элидхэлнүүдые шагнаһан байха юм. Иимэ зүблөөнүүдые саашадаа саг үргэлжэ үнгэргэбэл библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха талаар нилээд туһа дүхэм болохо байһаниинь лабтай.

Нёдондо Байкало-Кударын аймагай культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд колхоз бүхэниие өөрынь библиотекэтэй болгохо тухай үнэтэ үүсхэл гаргаһан байгаа. Тэрэ үүсхэлынь нютаг бүхэндэ үшөөл дэмжэдэггүй байһаар. Мүнөө үедэ республикын колхозуудай олонхидонь библиотекэнүүд эмхидхэгдээгүй. Үнгэрхэдөө Кударын аймагай колхозуудаар бии болгогдоһон библиотекэнүүдэй номой фонднууд эзэн бусаар хандаһанай эсэстэ үрин тарин болгогдонхой. Библиотекэтэй болоодүй колхозуудай правленинүүд, партийна эхин организацинууд энэ асуудалые һаяын сагаар хаража үзэхэ ба элдэб номуудай фонд бии болгохо талаар шухала хэмжээ абаха ёһотой.

Эдэ бүхы дутуу дундануудые усадхажа, бии байгаа библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие эрид шууд һайжаруулха, бүхы колхозуудта номуудай фонд байгуулха гээшэ аймагуудай партийна, советскэ органуудай һаналаа табиха нэгэн шухала зорилго болоно. Энэ хадаа партиин түүхэтэ XIX съездын шиидхэбэринүүдые, советскэ һунгуулиин системые арад зоной дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ условинуудай нэгэн мүн.

Республикын культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай БМАССР-эй Верховно Соведэй 4-дэхи сессиин тогтоол манай газетын мүнөөдэрэй номерто толилогдобо. Энэ тогтоолоор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула библиотекэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд эдэбхи, оролдосо ехэтэйгээр тэмсэхэ ёһотой.

Каховско гидроузел. «Энергетик» гэжэ хүсэ ехэтэй земснарядай коллектив ехэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Земснаряд сүүдхэ соо 11 мянган кубометр шорой малтажа гаргаха нормотой байһан аад, мүнөө 20 мянган кубометр хүрэтэр малтана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Энергетик» гэжэ земснарядай машинна зал соо.

ТАСС-эй фотохронико.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Горийска хлопчатобумажна комбинадай табанжэл

ГОРИ. (Грузинска ССР). Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ ашаглалгада ороһон Горийска хлопчатобумажна комбинат хадаа сталинска табадахи табанжэл соо орон доторхи бүд нэхэлгын эгээн ехэ предприятинуудай нэгэн болохо байна. Бүд нэхэлгын үшөө нэгэн цех ашаглалгада оруулагдажа, эндэ шэнэ жэл тэмдэглэгдэбэ. Тус цех 1953 оной түрүүшын үдэрнүүдтэ олон мянган метр бүд нэхэжэ гаргаа.

Табанжэлэй эсэс хүрэтэр комбинадай түрүүшын ээлжээнэй цехүүдтэ ээрэлгын ба орёолгын үшөө хэдэн мянган ээрсэгүүд, бүд нэхэлгын 1500 шахуу автоматическа станогууд тодхогдохо байна. Тус комбинат олон миллион метр маркизет, сатин, батист гэхэ мэтын бүд нэхэжэ орондоо үгэдэг болохо юм.

Комбинадай хоёрдохи ээлжээнэй корпусуул баригдажа байна.

А. Чуевай жэшээгээр

АСТРАХАНЬ. Экономическа талаар ехэ үрэ үгэдэг рационализаторска дурадхалнуудые оруулхын түлөө тэмсэхэ гэжэ Якутска ЦЭС-эй мастер Александр Чуевай гаргаһан үүсхэл областиин промышленна предприятинуудта халуунаар угтагдаба.

Үнгэрэгшэ жэлэй турша соо хэгдэһэн рационализаторнуудай хүдэлмэриин дүнгүүд Кировэй нэрэмжэтэ судоверфьдэ гаргагдаа. Хоёр зуу гаран дурадхалнууд нэбтэрүүлэгдэжэ, 600 мянга гаран түхэриг алмагдаба. Январь һарада хэдэн шэнэ дурадхалнууд оруулагдаа. Инженер Чейляхын оруулһан дурадхал ехэ һонирхолтой.

Судоверфиин техническэ таһагай ба цехүүдэй начальнигуудай хоорондо творческо хани барисаанай договорнуудые баталалга мүнөөдэр дүүрээ.

Колхозуудай түрүүлэгшэнэр институдта һурана

КИШИНЕВ. Фрунзын нэрэмжэтэ Кишиневско хүдөө ажахын институдай заочно отделенидэ һурагшадые абалгын экзамен эхилбэ. Хүдөө ажахын 220 хүдэлмэрилэгшэд агрономическа дээдэ эрдэмтэй болохые хүсэжэ, мэдүүлгэнүүдые үгэһэн байна. Тэдэнэрэй олонхинь колхозуудай түрүүлэгшэд ба агротехнигүүд, машинно-тракторна станцинуудай механигууд юм.

Һурахаяа орогшодой дунда Слободско районой Буденныйн нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин түрүүлэгшэ, Молдавска ССР-эй Верховно Соведэй депутат И. Д. Василатий, Бравичска районой Ждановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин түрүүлэгшэ В. С. Гурский ба бусад бии.

Тус институдай заочно отделениин табан факультедтэ хүдөө ажахын хоёр зуу шахуу хүдэлмэрилэгшэд дээдэ эрдэмтэй боложо байна.

АЖАЛШАД ЭРХИМ ТҮЛӨӨЛЭГШЭДӨӨ ДЭБЖҮҮЛНЭ

Һунгуулиин участково комиссинуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ боложо байна

Прибайкальска аймаг

ТУРУНТАЕВО. **(Телефоноор абтаба).** Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин участково комиссинуудта түлөөлэгшэдые дэбжүүлгэ аймаг дотор боложо дүүрээ. Колхознигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад һунгуулиин участково комиссинуудта өөһэдынгөө түлөөлэгшэдөөр эрхим хүбүүд ба басагадаа эльгээһэн байна.

Коминска долоон жэлэй һургуулиин багшанарай коллектив һунгуулиин Коминска № 6 участково комиссида өөһэдынгөө түлөөлэгшөөр Евгений Назарович Романовскиие эльгээгээ.

Евгений Назарович 30-аад жэлэй туршада залуу үетэниие хүмүүжүүлжэ байна. Евгений Назаровичын һургаһан олохон һурагшадынь багшанар, агрономууд, инженернүүд, врачууд ба бусад эрдэмтэд мүнөө болонхой.

Үни удаан саг соо багшаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө ба советскэ һурагшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхын тулада оролдосотой һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө Евгений Назарович «Ажалай Улаан Тугай» орденоор шагнагдаһан ба РСФСР-эй габьяата багша гэжэ нэрэзэргэдэ хүртэһэн байна.

Турунтаевска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд һунгуулиин участково комиссиин составта түлөөлэгшөөр колхозойнгоо эрхим бригадир Василий Петрович Карповые эльгээһэн байна. Василий Петровичын хүтэлбэрилдэг бригада жэлһээ жэлдэ хүдөө ажахын культурын үндэр баян ургаса туйладаг юм.

Мүн энэ колхозой гэшүүд колхозой түрүүлэгшын орлогшо Иннокентий Петрович Радионовые һунгуулиин участково комиссиин составта дэбжүүлһэн байна.

Хориин аймаг

ХОРИ. **(Телефоноор абтаба).** Аймагай колхозуудай гэшүүд, предприятинуудай хүдэлмэришэд ба эмхи зургаанай хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин участково комиссинуудай составуудта өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые дэбжүүлжэ байна.

«Победа» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин № 17 участково комиссиин составта эрхим колхозница Прасковья Бахрамовна Солдатовые дэбжүүлбэ.

Краснопартизанска долоон жэлэй һургуулиин багшанарай коллектив һунгуулиин № 5 участково комиссиин составта тус һургуулиин багша Анна Михайловна Минееваг нэгэн дуугаар дэбжүүлбэ.

Аймагай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд нарайлалгын байшангай залуу акушеркэ, комсомолка Нина Матвеевна Кузнецоваг һунгуулиин участково комиссиин составта дэбжүүлээ.

Хориин леспромхозой хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин № 13 участково комиссиин составта технорук Радна Цыбжитович Жамбаловые дэбжүүлһэн байна.

Мүн «Улаан-Одон» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд һунгуулиин № 10 участково комиссиин составта артелиин залуу һаалишан, комсомолка Цырендулма Дашидондоковаг дэбжүүлээ.

Зэдын аймаг

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин участково комиссинуудта Зэдын аймагай ажалшад өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые дэбжүүлжэ байна. Олон зоной хабаадалгатай суглаанууд аймагай предприятинууд ба эмхи зургаануудта, колхозууд, МТС-үүд болон совхоздо январиин 6-һаа боложо эхилээ.

Бэргойн совхозой хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаан январиин 6-да болобо. Совхозой хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай коллектив хадаа һунгуулиин № 12 участково комиссиин составта 7 түрүү хүнүүдээ дэбжүүлээ. Тэдэнэй тоодо совхозой ахалагша ветврач А. С. Сутурин, хүдэлмэришэд П. Д. Ринчинов, Д. Ц. Нэрбоев ба бусад ороно. Эдэнэр бултадаа совхозой түрүү хүнүүд юм. Залуу мэргэжэлтэ нүхэр Сутурин малые үбшэнһөө һэргылхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Тэрэ хадаа малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг.

Тэрэшэлэн, Молотовой, Сталинай, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозуудта суглаанууд боложо, һунгуулиин участково комиссинуудай составта өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые колхознигууд дэбжүүлээ.

Агитационно хүдэлмэриин далайса улам үргэдэнэ

Һунгалтанууд тухай Дүрим тайлбарилна

Үдын модо урадхуулгын конторын коллектив партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ажалай ба политическэ угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтажа, үнгэрэгшэ жэлдэ үйлэдбэриин бага бэшэ амжалтануудые туйлаа. Коллектив модо урадхуулха жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, хоёр миллион үлүүтэй түхэриг гүрэнэй мүнгэ арбилаа.

Мүнөө конторын коллектив нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай үдэрые эрхимээр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоо. Тиихэдээ һунгалтануудай үдэр хүрэтэр модо урадхуулгада бэлэдхэлэй үбэлэй хүдэлмэриин 60 процентые гүйсэдхэхэ уялга абаа.

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудтай дашарамдуулан конторын партийна организаци агитационно хүдэлмэри бүри үргэнөөр ябуулжа байна. Агитколлективэй составта шэнэ хүнүүд нэмэжэ оруулагдаа. Мүнөө 20 агитаторнууд коллективэйнгээ гэшүүдэй байрануудта, хүдэлмэрилжэ байһан газарнуудтань ошожо, агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулна.

Агитаторнуудай семинарнууд түсэбэй ёһоор үнгэргэгдэжэ, заабари үгтэдэг, тэдэнэр дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдэдэг байха юм.

Парторганизациин агитаторнууд болбол КПСС-эй XIX съездын шиидхэбэринүүдые, һунгалтанууд тухай Дүримые конторын хүдэлмэришэд ба албахаагшадай, тэдэнэй гэр бүлэнэрэй дунда тайлбарилжа үгэнэ. Орон дотор ба хилын саана боложо байһан шухала событинуудтай хүн зониие тэдэнэр хододоо танилсуулна.

Агитаторнууд нүхэд Степанов, Александров, Русаков болон бусад һунгагшадай дунда агитационно хүдэлмэри илангаяа һайнаар ябуулна.

Партийна организаци харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэлгэдэ ехэ анхарал табина. Бүхы цехүүдтэ партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдээр плакадууд ба уриянууд үлгэгдэнхэй.

Конторын улаан булан ниитэ-политическэ хүдэлмэриин бодото центр болонхой. Тэндэ съездын документнүүд ба советскэ һунгуулиин системэ тухай лекци ба элидхэлнүүд хэгдэнэ, кинофильмнүүд харуулагдана, консультацинууд үнгэргэгдэнэ.

Гэхэ зуура, энэ хадаа һунгагшадай дунда ябуулагдаха ойлгууламжын хүдэлмэриин зүбхэн эхиниинь болоно. Зарим агитаторнууд ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ үшөө эдэбхи багатайгаар хабаадана. Тэдэндэ парторганизациин зүгһөө эрилтэ багаар хэгдэнэ. Эдэ бүхы дутуунуудые дары усадхажа, һунгагшадай дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэри бүри һайжаруулха хэрэгтэ партийна организаци гол анхаралаа табиха ёһотой.

Н. Дабаин.

Агитационно хүдэлмэриие үдэрһөө үдэртэ ябуулха

Нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэлтэй дашарамдуулагдан Иволгын аймагай предприятинууд ба эмхи зургаануудта, МТС-үүд ба колхозуудта, һунгуулиин участогуудта ба агитпунктнуудта агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Партийна эхин организацинуудай 300 үлүүтэй агитаторнууд нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые, Байкало-Кударын аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хандалгые һунгагшадта тайлбарилан ойлгуулна, орон доторхи ба гадаадын һонинуудые газетэһээ уншана.

Спиртын заводой партийна организаци ба заводской сельсоведэй территориальна партийна организаци агитпункт байгуулжа, тэрэнээ һайнаар түхеэрээ. Сталинска Конституци ба советскэ һунгуулиин системэ тухай, табанжэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө тэмсэлдээ советскэ арадай туйлаһан амжалтанууд тухай, коммунизмын агууехэ барилганууд тухай хөөрэлдөөнүүд тэндэнь үнгэргэгдэнэ. Һунгагшад агитпунктда орожо, газетэ, журналнууд ба литература уншана. Агитаторнууд нүхэд Дзенан, Михалев, Цыбиков болон бусад өөһэдынгөө участогуудта үдэр бүри гаража, һунгалтанууд тухай Дүримые һунгагшадта тайлбарилан ойлгуулна, Сталинска Конституциин удхашанар тухай хөөрэжэ үгэнэд.

«Улаан-Оронго» колхозой парторганизациин (секретаринь нүхэр Очиров) агитколлектив һайнаар хүдэлмэрилнэ. Эндэ агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэжэ, тэдэндэ заабари хододоо үгтэжэ байдаг. Бүхы агитаторнуудынь газетэ, журнал болон һунгуулиин литератураар хүсэд хангагданхай. Энэ агитколлективэй эрхим агитаторнууд Бимба Бадмаев, Гонгор Нимаев болон бусад тус бүридөө 6—7 хөөрэлдөөнүүдые һунгагшадтай үнгэргөө. Тэдэнэр һунгалтанууд тухай Дүримөөр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэһөө гадна, КПСС-эй XIX съездын материалнуудые үргэнөөр тайлбарилна.

Гэхэтэй хамта, зарим колхозуудай партийна организацинуудай агитаторнууд агитационно хүдэлмэри хүсэд ябуулжа эхилээдүй. Аймагай центртэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Эндэ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой, райпотребсоюзай, аймсоведэй гүйсэдкомой, тэрэнэй финансова ба хүдөө ажахын таһагуудай партийна организацинуудай агитаторнууд ойлгууламжын хүдэлмэри хэжэ эхилээдүй.

«III пятилетка», «1-ое Мая», Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта агитационно хүдэлмэри һулаар эмхидхэгдэнхэй.

В. Николаев.

Н. А. Некрасовай наһа бараһаар 75 жэлэй ойдо

Поэдэй дурасхаалда зорюулагдаһан баярай заседани Москвада болобо

Николай Алексеевич Некрасовай наһа бараһаар 75 жэлэй ой январиин 8-да болобо. Манай ороной бүхы ажалшад дурасхаалта үдэрые тэмдэглээ.

П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ гүрэнэй Московско консерваториин ехэ зал соо советскэ культурын ажал-ябуулагшад, столицын предприятинуудай стахановецууд, һурагша залуушуул, поэдэй ажаһууһан ба хүдэлмэрилһэн нютаг болохо Ярославска областиин ажалшадай түлөөлэгшэд суглараа.

Таримал сэсэгүүдээр шэмэглэгдэһэн Н. А. Некрасовай ехэ портрет сценэ дээрэ табигданхай.

Дурасхаалта үдэрые үнгэргэхэ комиссиин түрүүлэгшэ, Сталинска шангай лауреат поэт М. Исаковский баярай заседаниие тобшо үгэ хэлэлгээр нээбэ.

Филологическа наукануудай кандидат В. Друзин Н. А. Некрасовай ажабайдал ба творчество тухай элидхэл хэһэн байна.

(ТАСС).

КУЛЬТУРНО-ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИИН, РЕСПУБЛИКЫН АЖАЛШАДТА КИНО ХАРУУЛГЫН БАЙДАЛ БА ТЭРЭЭНИИЕ ҺАЙЖАРУУЛХА ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАИ

(Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй IV сесси дээрэ абтаһан тогтоол)

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездээр ба «СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн нүхэр Сталинай шэнэ гениальна зохёолоор дэбжүүлэгдэһэн жабхаланта ехэ зорилгонуудые шиидхэхын тулада советскэ арад угаа ехэ элэбхи хэшээлтэйгээр ажаллана. Советскэ гүрэнэй арадай ажахы ба культурые улам хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ хараа табиһан, 1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэбэй даалгабаринууд болбол СССР дотор коммунистическэ общество байгуулха түүхэтэ зорилгые шиидхэлгэдэ манай оронои ажалшадые зоригжуулна.

Социализмһаа коммунизмда дамжан орохо үедэ ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ идеологическа хүдэлмэриин үүргэ хэмжээгүй ехээр дээшэлнэ. Зарим гражданинуудай ухаан мэдэрэлдэхи капитализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха, ажалда ба социалистическэ зөөридэ коммунистическээр хандаха, гүрэнэй ба ажалай журамые наринаар сахиха үзэлээр ажалшадые хүмүүжүүлхэ асуудалнууд мүнөө үедэ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ удхашанартай болобо. Эгээл тиимын тулада Коммунистическэ парти ба Советскэ Правительство хадаа ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ тухай, арадай культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ тухай, тэрээнэй улам бүри ургажа байгаа ухаан сэдьхэлэй эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангаха тухай эсэшэ сусашагүйгөөр анхаралаа табидаг байна.

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ зорилгонуудые шиидхэхэдэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд шухала үүргэ дааха ёһотой. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые олон болгохын тула, тэдээнэй материально-техническэ базые бэхижүүлхын тула, культурна фронтын кадрнуудые бэлэдхэхын тула угаа ехэ мүнгэн зөөрие советскэ гүрэн табидаг. Энээнэй ашаар манай орон дотор хэдэн мянган шэнэ клубууд, библиотекэнүүд, улаан булангууд, киноустановконууд жэлһээ жэлдэ байгуулагдадаг, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай материальна база саг үргэлжэ нэмээгдэжэ байдаг.

Энээндэ тодо һонор жэшээ Бурят-Монголой АССР болохо байна. Гансахан 1952 ондо культурно-гэгээрэлэй 50 шэнэ эмхи зургаанууд нэмэһэн байна. Хүдэлмэришэдэй, хүдөөгэй ба колхозно 400 клубууд, миллион шахуу экземпляр номуудай фондтой ниитэ зоной 320 библиотекэнүүд республика доторнай тоологдоно. 1946 онойхитой сасуулбал киноустановконуудай тоо 163 процентээр олон болонхой. Марксизм-ленинизмын классигуудай, ородой ба дэлхэйн литературын зохёолнууд, тэрэшэлэн советскэ литературын элитэ ехэ зохёолнууд бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулагдажа, манай республика дотор ехэ тиражтайгаар гаргагдадаг; республиканска гурбан, нютагуудай хэдэн арбаад газетэнүүд гаргагдадаг. Номой магазинуудай тоо олдошорно. Номууд, газетэнүүд, журналнууд улам улам олон зоной хэрэглэдэг хэрэгсэл боложо байна.

Республикын культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ба киносеть болбол идеологическа асуудалнуудаар Коммунистическэ партиин ЦК-гэй заабаринуудые дүүргэлтэ болгохо зуураа, һүүлэй үедэ өөһэдынгөө хүдэлмэриие зарим тэдыгээр һайжаруулжа шадаһан байха юм. Нилээд олон клубууд, библиотекэнүүд, уншалгын байшангууд, улаан булангууд, киноустановконууд арад зониие һайнаар хангадаг, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ асуудалнуудые зүбөөр шиидхэдэг болоо.

Мухаршэбэрэй аймагай Подлопатинска ба Никольско хүдөөгэй клубууд, Кударын аймагай Шарагольско ба Больше Кударинска хүдөөгэй клубууд, Байкало-Кударын аймагай Красноярска хүдөөгэй клуб, Кабанскын аймагай культурын байшан ба бусад арад зониие культурнаар гэгээрүүлхэ талаар, тэрээнэй политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлхэ талаар дэлгэрэнгы ба элдэб олон янзын хүдэлмэри ябуулна. Коммунистическэ партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, «СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн нүхэр Сталинай шэнэ гениальна зохёолые ойлгуулха хэрэгтэ зорюулагдаһан, промышленность ба хүдөө ажахын, наука ба техникын түйлалтануудые дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан культурно-гэгээрэлэй ехэхэн хүдэлмэри саг үргэлжэ тэндэ ябуулагдажа байдаг.

Культурно-гэгээрэлэй хэдэн олон эмхи зургаанууд болбол колхозуудай, МТС-үүдэй, совхозуудай, промышленность, транспорт ба хэлхэЭ холбооной предприятинуудай ажалые һайжаруулхада гороитой туһаламжа үзүүлдэг, табадахи табанжэлэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ ажалшадые элсүүлхэдэ туһалдаг.

Гэбэшье, республикын культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ехэхэн хубинь тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын табиһан зорилгонуудһаа тэдээнэй ажал-ябуулгань үшөөл гээгдэһээр, ажалшадай ургажа дээшэлһэн эрилтэнүүдые ханганагүй. Тусгаарлабал, хүдөөдэ олониитын-культурна хүдэлмэриие ба кино харуулгые үргэнөөр дэлгэрүүлхын тулада бии байгаа ехэнүүд арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй.

Культурно-гэгээрэлэй олохон эмхи зургаанууд идейно-политическэ доодо хэмжээндэ хүдэлмэрез ябуулна, колхозууд, МТС-үүд ба предприятинуудай урда байгаа практическа зорилгонуудтай хүдэлмэреэ холбожо шаданагүй. Партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые, хүдөө ажахые хүгжөөлгын ба колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлгын асуудалнуудаар партиин ба правительствын шухалын шухала шиидхэбэринүүдые олон клубууд ба уншалгын байшангууд улад зондоо муугаар ойлгуулна.

Зарим аймагуудта лекционно пропаганда хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ба «СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн нүхэр Сталинай гениальна зохёолые тайлбарилан ойлгуулха талаар; мүн естественно-научна ба хүдөө ажахын тэмэнүүдээр, илангаяа бурят-монгол хэлэн дээрэ, лекцинүүд үсөөн уншагдана.

Хүдөөгэй ба колхозно олохон клубуудта уранһайханай самодеятельность һулаар дэлгэрүүлэгдэнэ, самодеятельнэ коллективүүдэй хүсөөр зүжэг наада, концертнууд үсөөн табигдана. Литературна ба залуушуулай творческо вечернүүд үсөөн үнгэргэгдэнэ.

Хэжэнгын, Заиграйн, Бичурын, Тарбагатайн, Сэлэнгын ба Зэдын аймагуудта культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ба киносеть илангаяа муугаар хүдэлмэрилнэ, эдэ аймагуудай культурын байшангууд ба аймагай библиотекэнүүд культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин центр боложо үшөө шадаадүй.

Хэдэн олон аймагуудай нютагай Соведүүд культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанүүдта зайлашагүй шухала условинуудые байгуулдаггүй, тэдээнэй хэрэгсэл ба эрилтэнүүд тухай һаналаа табидаггүй. Тиимэһээ олон клубууд, библиотекэнүүд ба бусад культурна эмхи зургаанууд түхеэрэгдээгүй ба таарамжагүй байрануудта шухала материальна базагүй байдаг. Сельскэ Соведүүд болбол түрүүшын хахад жэлэй турша соо хүдөөгэй клубууд ба библиотекэнүүдтэ мүнгэ табидаггүй, тиимэһээнь тэдэ эмхи зургаануудай хүдэлмэриие таһалдуулхын түйлда хүргэдэг байна. Самообложениин мүнгэн хүдөөгэй клубуудые, уншалгын байшангуудые, библиотекэнүүдые заһабарилхын тула хэрэглэгдэдэггүй. Ториин ба Кяхтын аймгүйсэдкомуудай гэмээр Усть-Кяхтын библиотекын ба Ториин культурын Байшангай барилга таһалдуулагдаа.

Ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй дунда хүдэлмэри ябуулжа байгаа культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ажал задагай зайдан байдалда оруулагданхай. Тэдэ эмхи зургаанууд леспромхозуудай саг үргэлжын кадрова ба сезонно хүдэлмэришэдэй дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулнагүй. Модошодой хэдэн олон клубууд муугаар түхеэрэгдэнхэй, бэлэдхэлтэй кадрнуудаар хангагдаагүй. Мүн тэрэшэлэн хүдэлмэришэдтэ кино харуулха хүдэлмэри леспромхозүүдтэ хангалтагүйгөөр табигдаһан байха юм.

Гадна, Улан-Удэ ба Бабушкин городуудай культурно-гэгээрэлэй олохон эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ ехэшэг дутагдалнууд бии.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ управлени, тэрээнэй методическа кабинет, Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ, Искусствонуудай хэрэгүүдые эрхилхэ управлени ба арадай творчествын байшан ажал-ябуулгаа һайжаруулха хэрэгтэнь хүдөөгэй клубуудта, библиотекэнүүдтэ ба культурын байшангуудта тон һулаар туһална. Республиканска лекционно бюро, политическэ ба научна эрдэм ухаание дэлгэрүүлхэ Обществын республиканска таһаг ба БМАССР-эй Хүдөө ажахын Министерствын хүдөө ажахын пропагандын управлени лекционно пропагандые дутагдалтайгаар эмхидхэнэ, лекторнүүдые холын аймагуудта үсөөн эльгээнэ, илангаяа бурят-монгол хэлэн дээрэ лекцинүүдэй текстнүүдые дутагдалтайгаар эльгээнэ, тиихэдээ материалистическэ хараа бодолые дэлгэрүүлхэ ба хүнүүдэй ухаан бодолдохи капитализмын үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү, бурхан шажанда һүзэглэхэ ябадалда эсэргүү тэмсэл ябуулха тиимэ шухала зорилгонуудтай барисаагүйгөөр тэдэ текстнүүд зохёогдодог байха юм.

Уранзохёолшод ба композиторнууд, уранзураашад ба артистнууд республика дотор ябуулагдажа байгаа культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ һулаар хабаадалсадаг, республикын уранзохёолшодой, композиторнуудай ба уранзураашадай Союзуул уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдтэй барисаагүй, тиигээд мүнөө үеын үнэн болото байдалые харуулһан дүүрэн сэнгэ репертуар үсөөнөөр бии болгодог.

Республика дотор номой худалдаа наймаан тон хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Аймагуудта культтоварнууд багаар абаашагдадаг, спортивна инвентарь дутамаг байдаг.

Республикын физкультура ба спортнуудые хэрэглэхэ комитет ба һайндураһай спортивна обществонууд, илангаяа «Колхозник» гэжэ спортивна общество советскэ спортые ажалшадай дунда һулаар дэлгэрүүлнэ.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи кинофикациин управлени республикын киносетиие хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ, ажалшадта кино харуулха хэрэгтэ байһан ехэшэг дутагдалнуудые зайлуулхын тула зохистой хэмжээнүүдые абанагүй, аймагуудай кинофикациин муу хүдэлмэритэй эбсэжэ байдаг.

Улан-Удын театрнууд ба культурын ордонууд болбол аймагуудай культурын байшангуудые, хүдөөгэй ба колхозно клубуудые шефтээ абанагүй. Политическэ информаци хэхэ, марксизм-ленинизмын үзэл суртал дэлгэрүүлхэ, хүдөө ажахын ба промышленностиин түрүүшүүлэй дүй дүршэлые, социалистическэ культурын, наука, техникэ ба искусствын түйлалтануудые түнхэтлэн тарааха шухалын шухала арга зэмсэг байбашье, радио муугаар хэрэглэгдэнэ. Хүдөөгэй ба колхозно клубуудта, уншалгын байшангуудта коллективнээр сугларжа, радио үсөөн шагнадаг, тэдээнэй олондонь радиоточконууд байдаггүй. Бии байгааша радиоприемнигуудай олонхинь хүдэлдэггүй. юуб гэхэдэ, элдэб хэрэгтэй юумэнүүдынь дутадаг байна.

Хэлхээ холбооной управлени болбол колхозно радиоузелнуудай ямар байдалтай ба ямараар хүдэлжэ байһанай хойноһоо зохистой техническэ хиналта табидаггүй, радиоузелнуудые хэрэгтэй зүйлнүүдээр хангахада, тэдээнэй хүсые ехэ болгоходе, аппаратурые саг соонь заһабарилхада, колхознигуудай дундаһаа радистнуудай кадрнуудые бэлэдхэхэдэ колхозуудта саг үргэлжын туһаламжа үзүүлдэггүй, тэрэшэлэн газетэнүүдые, журналнуудые ба периодическа бусад литературануудые саг соонь ба дүүрэнээр тарааха ба захигшадта хүргэхын тула шухала хэмжээнүүдые абадаггүй.

Республикын Элүүрые хамгаалгын министерство ба тэрээнэй нютагай органууд болбол арад зоной дунда санитарна пропагандые һайжаруулха тухай БМАССР-эй Верховно Соведэй тогтоолые хангалтагүйгөөр дүүргэнэ.

Республиканскэ газетэнүүд, «Бурят-Монгольская правда» ба «Бурят-Монголой үнэн», культурно-гэгээрэлэй эрхим һайн эмхи зургаанүүдай, кинофикациин таһагуудай ба киносетиин хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай статьянуудые үсөөнөөр толилдог.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ управлениин ба БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Кинофикациин управлениин талаһаа хүтэлбэриин муу байһан ябадал болбол культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ба кинофикациин эмхи зургаануудай хангалтагүй хүдэлмэриин гол шалтагаан болоно. Эдэ управленинүүд хадаа мэдэлдээ байгаа эмхи зургаануудые, нютагуудтахи ажал хэрэгые гүнзэгыгөөр мэдэнгүй байжа, халирхайгаар хүтэлбэрилдэг, тэдээнэй хүдэлмэрилэхи ехэнүүд дутагдалнуудые обёоронгүй гарадаг, тэдээнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ ёһотой шанга эрилтэ табидаггүй байха юм.

Кадрнуудые шэлэн олохо ба хүмүүжүүлхэ принципүүдые эбдэлгэ, тэдээнэй политическэ мэдэрэлые ба ажалай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ талаар хүдэлмэриин һулаар ябуулагдадаг ушар, тэдээнэй олоороо һэлгэгдэжэ байдаг ушар культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, кинофикациин ажал-ябуулгые һайжаруулха хэрэгтэ ехэхэн һаад болоно гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Кяхтын культурно-гэгээрэлэй һургуулида һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри доодо хэмжээндэ табигданхай, тиимэһээ тэндэһээ хүсэд һайнаар бэлэдхэгдээгүй кадрнууд гаргагдадаг.

Аймсоведүүдэй гүйсэдкомууд болбол культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ба кинофикациин эмхи зургаануудай кадрнуудые тэрэ мэргэжэлээрнь бэхижүүлхын тула хэмжээнүүдые абадаггүй, өөһэдынгөө сэхэ үялгануудые дүүргэхэ ябадалһаань тэдээниие олон ушарта хадуурүүлдаг.

Ажалшадай депутадуудай олон аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин ба кинофикациин таһагуудые ёһотой һайнаар хүтэлбэрилдэггүй, тэдээндэ шухала хэрэгтэй туһаламжа үзүүлдэггүй, өөһэдынгөө заседанинууд дээрэ, Соведүүдэй сесси дээрэ культурна байгуулалтын асуудалнуудые үсөөн хэлсэдэг. Городской, аймагай, хүдөөгэй, сомоной ба поселково Соведүүдэй культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэреэр саг үргэлжын комиссинууд зарим нютагуудта хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Гадна, республикын Министрнүүдэй Совет болбол ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ талаар Коммунистическэ партиин ба Советскэ Правительствын табиһан зорилгонуудые дүүргэлгэдэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ба киногой үүргые дээшэлүүлхын түлөө Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд, Кинофикациин ба Искусствын хэрэгүүдые эрхилхэ управленинүүдтэ, тэрэшэлэн аймагуудай, городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудта эрилтэнүүдые тон һулаар табидаг дээрэһээнь боложо культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ ба ажалшадта кино харуулгада иимэ ехэ дутагдалнууд бии болобо гэжэ Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Совет тоолоно.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй тогтоохонь хадаа:

1. Олониитын дунда идеологическа хүдэлмэриие шангадхалгада зорюулагдаһан, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые заабол дүүргэлгэ—Соведүүдэй ба тэрээнэй гүйсэдхэхэ комитедэй, тэрэшэлэн культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ба кинофикациин бүхы хүдэлмэришэдэй шухалын шухала зорилго гэжэ тоолохо.

2. Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин ба арад зондо кино харуулгын түлөө, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ талаар партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгохын түлөө Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгые эрхилхэ управлениин, Кинофикациин управлениин, Искусствонуудай хэрэгүүдые эрхилхэ управлениин, аймагуудай, городской, районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудай харюусалгые дээшэлүүлхыень Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведые уялгалха.

3. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ управлениие, Кинофикациин управлениие ба ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, районно, сельскэ, сомоной ба поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудые иигэжэ уялгалха:

а) бүхы клубуудые, культурын байшангуудые, библиотекэнүүдые, уншалгын байшангуудые, кинофикациин аймагай таһагууд ба кинопередвижкэнүүдые мэргэжэлтэй, политическэ бэлэдхэлтэй кадрнуудаар 1953 оной февралиин 1 болотор хангаха, тэдэ хүдэлмэришэдые эгтэй миин һэлгэхэ ба өөһэдынь уялгануудһаа таһалха ябадал гаргахагүй. Семинарнуудые, зүблөөнүүдые үнгэргэхэ, түрүү дүй дүршэлые согсолхо ба дэлгэрүүлхэ, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, кинофикациин таһагуудай ба кинопередвижкэнүүдэй хоорондо социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ гэхэ мэтээр тэдэ хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай ба идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ;

б) советскэ патриотизмын үзэл бодолые ажалшан зондо үдэр бүри хүмүүжүүлхэ зорилготойгоор партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, коммунизмын агууехэ барилгануудай удхашанарые, эб найрамдалай түлөө, шэнэ дайн үүдхэгшэдтэ эсэргүү тэмсэлдэ Советскэ Союзай үүргые үргэнөөр тайлбарилан ойлгуулха ябадалые, клубуудта, уншалгын байшангуудта, библиотекэнүүдтэ, культурын байшангуудта ба улаан булангуудта эмхидхэхэ; советскэ эрхим кинофильмнүүдые олоор харуулха ябадал эмхидхэхэ;

в) колхозно деревниин үйлэдбэриин ба ниитын ажабайдалда культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай үүргые дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахые хүгжөөлгын ба колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар дам саашань бэхижүүлгын асуудалнуудаар гаргагдаһан парти ба правительствын шухалын шухала шиидхэбэринүүдые тайлбарилан ойлгуулхада культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ябадал хангаха;

г) малажалай томонууд точконууд дээрэ бултандань улаан булангуудые эмхидхэхэ ябадал түйлаха, тиихэдээ тэдээниие радиотой болголгодо, литература ба культинвентаряар хангалгада тусгаар анхаралаа хандуулха;

д) библиотекэнүүдэй ба номуудые үгэхэ пунктнуудай хүдэлмэриие һайжаруулха, литератураар, илангаяа марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудаар, тэрэшэлэн естественно-научна ба хүдөө ажахын литератураар тэдээнэй номой фонднуудые нэмээжэ байха;

е) хамтын уншалганууд ба хөөрэлдөөнүүдые, литературна вечернүүд ба уншагшадай конференцинүүдые саг үргэлжэ үнгэргэхэ аргаар, арад зоной дунда ном дэлгэрүүлхэ ябадалые үргэнөөр эмхидхэхэ;

ж) республикын бүхы колхозуудта колхозно библиотекэнүүдые 1953 он соо эмхидхэхэ, тэдээнэй фонднуудые политическэ, хүдөө ажахын ба уранһайханай литератураар саг үргэлжэ нэмээжэ байха;

з) 1953 оной турша соо мүнөө байгаа хүдөөгэй ба колхозно клубуудые, библиотекэнүүд ба уншалгын байшангуудые зохистой һайн байрануудаар, түхеэрэлгэ ба хэрэгсэлнүүдээр хангаха;

к) культурын аймагай байшангуудай, библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулхын ба тэдээниие хүдөөгэй болон колхозно клубуудта, библиотекэнүүдтэ методическа туһаламжа үзүүлхэ центр болгохын тула шухала хэмжээнүүдые абаха;

4. Арад зондо кино харуулгые һайжаруулха, стационарна киноустановконууд ба кинопередвижкэнүүдэй таһалгаряатүй ба түсэбэй ёһоор хүдэлхэ ябадалые эмхидхэхэ, һуурин пункт бүхэндэ һарадаа 4-һөө үсөөн бэшэ кинокартина, малажалай ба таряанажалай холын бригаданүүдта һарадаа нэгэнһээ үсөөн бэшэ кинокартина харуулха ябадал хангаха.

5. Лекционно пропагандые эрид шууд һайжаруулга болбол ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэришэдэй шухалын шухала зорилго гэжэ тоолоод, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Совет болбол Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ управлениие, ажалшадай депутадуудай аймагуудай ба городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудые иигэжэ уялгална:

а) марксизм-ленинизмые, СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүдые тайлбарилан ойлгуулха талаар, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ асуудалнуудаар лекцинүүдэй, коммунизмын агууехэ барилганууд тухай, советскэ арадай түйлалтанууд, парти ба правительствын шухалын шухала шиидхэбэринүүд тухай, бата бэхи ба үнэн удаан оршохо эб найрамдалай түлөө, дэлхэйн шэнэ дайн үүдхэгшэдтэ эсэргүү советскэ арадай тэмсэл тухай лекцинүүдэй тоое олон болгохо.

Наука ба техникын түйлалтанууд тухай, хүдөө ажахын ба промышленностиин түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай, колхозно ажабайдалай Сталинска Устав, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ зорилгонууд тухай, хүдөө ажахые дам саашадань хүгжөөн дэбжээхын түлөө тэмсэлдэ МТС-үүдэй үүргэ тухай лекцинүүдые уншаха ябадал шангадхаха;

б) естественно-научна, научно-гэгээрэлэй пропагандые шангадхаха, тиихэдээ хүнүүдэй мэдэрэлдэхи үлэгдэлнүүдые ба шажанда һүзэглэхэ ябадалые усадхалтада тэрээниие зорюулха, бурят-монгол хэлэн дээрэ уншагдаха лекцинүүдэй тоое эрид олошоруулха.

в) городуудай ба аймагуудай лекторскэ группануудые болон хүдөөгэй лекторскэ нэгэдэлнүүдые хүтэлбэрилхэ хэрэг һайжаруулха, тэдээндэ саг үргэлжын методическа туһаламжа үзүүлжэ байха, лекцинүүдэй текстнүүдээр, шухала литература ба харуулан ойлгуулха зүйлнүүдээр лекторнүүдые саг соонь хангажа байха; интеллигенциие—научна ба творческо хүдэлмэрилэгшэдые, промышленность ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые, багшанарые, врачнуудые лекци уншалгада үргэнөөр хабаадуулха; лекцинүүдэй шанарай хойноһоо хүсэд һайн хиналта тогтоохо.

6. Мэдэлдээ байгаа клубууд ба улаан булангуудые заһаха ба түхеэрхэ шухала хэмжээнүүдые абахыень, тэндэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулхын тула, уранһайханай самодеятельность үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула шухала эрхэ байдалнуудые бии болгохыень промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалха.

7. Илангаяа хүдөө нютагта ном худалдалга үндэһөөрнь һайжаруулхые Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи полиграфиздадай ба номой худалдаа наймаанай хэрэгүүдые эрхилхэ управлениие ба Бурмонкоопсоюзай правлениие уялгалха.

8. Физическэ культура ба спортын, тэрэ тоодо национальна спортын пропагандые культурын бүхы байшангуудта ба хүдөөгэй клубуудта дэлгэрүүлхыень Физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ республиканска комитедые ба Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ управлениие уялгалха. 1953 оной түрүүшын хахад жэл соо физкультурна коллективүүдые ба спортивна талмайнуудые бүхы колхозуудта бии болгохо ябадал хангаха гэжэ физкультура ба спортын хэрэгүүдые эрхилхэ республиканска комитедтэ даалгагдана.

9. Шэнэ һонин пьесэнүүдые бии болгоходонь, мүнөө үеын дуунуудые, илангаяа бурят-монгол хэлэн дээрэ зохёожо, дуулажа һураха дань, клубууд болон библиотекэнүүдые гоёон шэмэглэхэ ба түхеэрхэдэнь хүдөөгэй культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанүүдта туһаламжа үзүүлхыень советскэ уранзохёолшодой Союзай, композиторнуудай Союзай ба уранзураашадай Союзай правленинүүдтэ дурадхаха.

10 Мүнөө байгаа радиоузелнуудые хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ ба ойрын 2—3 жэл соо республикын бүхы колхозуудые нэлэнхы дээрэнь радиофикацилха ябадал түйлаха зорилготойгоор шэнэ радиоузелнуудые бариха гэхэ мэтээр колхозуудые радиофикацилха хүдэлмэри шангадхахыень Хэлхээ холбооной министерствын Бурят-Монголой управлениие ба аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалха.

11. Арад зондо худалдахын тулада городской, аймагуудай ба хүдөөгэй магазинуудта культтоварнуудые хэрэгтэй болохо зэргээрнь абаашуулгые 1953 оной февралиин 1 болотор хангахыень Худалдаа наймаанай министерствые ба Бурмонкоопсоюзай правлениие уялгалха, тиигээд тэдэ эд товараар наймаа хэхэ ябадалые хойшодоо таһалдуулхагүй.

12. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри ба ажалшадта кино харуулха тухай асуудалнуудые Соведүүдэй гүйсэдкомуудай заседанинууд дээрэ ба сессинүүд дээрэ саг саг соонь хэлсэжэ байхые, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ба ажалшадта кино харуулгын хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай эмхидхэхы үүргэ дээшэлүүлхые, культурын байшангуудай, клубуудай, уншалгын байшангуудай дэргэдэхи соведүүдэй хүдэлмэриие эдэбхитэй болгохо, тиихэдэ тэдээнэй составта түрүү хүдэлмэришэд, колхознигууд ба интеллигенциин дундаһаа элэбхитэдые дэбжүүлхые ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, сельскэ, сомоной ба поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалха.

13. Энэ тогтоолые аймагуудай, городской, районно, сельскэ сомоной ба поселково Соведүүдэй ээлжээтэ сессинүүд дээрэ зүбшэн хэлсэхыень республикын ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудые уялгалха.

Партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд дотор табигдаһан зорилгонуудые дүүргэлгэдэ, патриотизмын үзэлээр, Ленин — Сталинай партиин хэрэгтэ, Советскэ Правительствода, советскэ арадай агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталинда хизааргүй инаг ба үнэн сэхэ байха үзэлээр ажалшадые дам саашадань хүмүүжүүлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлхыень ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдые ба культурна фронтын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Совет уряална.

ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ

Партиин айкомой пропагандист

Коммунист Дамба Цыренов партийна курсануудые дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Хэжэнгын аймагта хүдэлмэрилхөөр эльгээгдэһэн байгаа. Урданда партиин айкомой штатна пропагандистаар тэрэ дэбжүүлэгдэһэн юм.

Дамба Цыренович энэ үе соо пропагандистска хүдэлмэриин нилээд шадабаригай болоо. Тэрэ өөрынгөө идейно-теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхын түлөө ходоо оролдодог юм. Һүүлшын хоёр һарын турша соо В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай хэдэн зохёолнуудые шудалан үзөөд, конспектнүүдые табижа дүүргээ. Мүнөө «СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн нүхэр Сталинай гениальна зохёолые шудалжа байна.

Аймагай юһэн эхин парторганизаци Цыреновтэ даалгагдаһан байна. Эдэ парторганизацинуудта коммунистнуудай политическэ һуралсалые һайнаар эмхидхэхын тула нүхэр Цыренов ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байха юм. Һуралсалай жэлэй эхилхэһээ бүри урид бүхы эхин парторганизацинуудаар ябажа, секретарьнууд ба пропагандистнуудтайнь хамта коммунист бүхэнтэй хөөрэлдэһэн, тэдэнэй эрдэм һургуулиие анхаралдаа абажа, хаана һуралсахыень тодорхойлһон байгаа.

Политһургуулинуудай ба кружогуудай занятинуудай идейнэ хэмжээн пропагандистнуудһаа дуллыдадаг гэжэ мэдээжэ. Тиимэһээ нүхэр Цыренов пропагандистнуудта методическа ба теоретическэ туһаламжа үгэлгэдэ гол анхаралаа табидаг байна.

Тэрэ хадаа партиин айкомой дэргэдэхи пропагандистнуудай семинарай хүтэлбэрилэгшэ юм. Өөртөө даалгагдаһан пропагандистнуудтай семинарнуудые үнгэргэнэ. Тэдээн дээрэ теоретическэ ба методическа темэнүүдээр лекцинүүдые уншаһан, мүн марксизм-ленинизмын классигуудай зарим зохёолнуудаар семинарска занятинуудые хэһэн байха юм.

Нүхэр Цыренов пропагандистнуудай занятидаа бэлдэхэдэнь ба тэдэнииие үнгэргэлгэдэнь ехэ туһаламжа үзүүлдэг. Политһургуули ба кружок бүхэнэй занятида һара соогоо нэгэ дахинһаа үсөөн бэшэ ошожо байлсаха расписани зохёоһон байна. Ингэжэ пропагандист бүхэнэй хүдэлмэриие шалгажа, дутуунуудыень хаһа саг соонь элирүүлхэ, занятинууд үнгэргэлгэдэнь тэдэндэ туһалха аргатай байдаг юм.

«Зургаанай зам» колхозой парторганизациин пропагандист нүхэр Э. Д. Доржиев кружогойнгоо занятиие муугаар үнгэргэдэг байгаа. Нүхэр Цыренов занятиданъ байлсажа, Доржиевай алдуу ба дутуунуудые заажа үгэһэн, эрхим пропагандистнуудай дүй дүршэлтэй тэрэниие танилсуулһан, харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые ололгодонь туһалһан байха юм. Удаадахи темээр ямар номуудые ба статьянуудые уншаха хэрэгтэйб гэжэ хэлэжэ үгөө. Заняти үнгэргэхэ гэр олгуулһан, парторганизациин секретарь нүхэр Д. Будацыреновтэй хөөрэлдэжэ, коммунистнуудай һураха бүхы услови байгуулалсаһан юм. Мүн партийна суглаан үнгэргэгдэжэ, коммунистнуудай һуралсал тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Эдэ бүгэдэ хадаа кружогой хүдэлмэриие һайжаруулгада ехээр туһалаа.

Хэрбээ урда тээнь 4—5 хүн занятидаа ерэдэггүй байгаа һаа, суглаанһаа хойшо нэгэшье хүн гээгдэхээ болёо. Үзэһэн материалаараа үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөнүүдтэ һурагшадынь эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, занятинууд һонирхолтойгоор үнгэрдэг болоо.

«Манай ажал» колхозой парторганизациин пропагандист нүхэр Жанчипов, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой пропагандист Цыренов ба бусад Дамба Цыреновичын туһаламжаар хүдэлмэрээ нилээдгүй һайжаруулһан байна.

Нүхэр Цыренов кружок ба политһургуули бүхэнэй занятиин болохо календарна түсэбые урид мэдэжэ абаад, занятинуудай хэр зэргээр үнгэрдэгыень шалгажа байдаг.

Пропагандист Цыренов агитаторнуудай хүдэлмэридэ ехэ анхарал табидаг.

Партиин XIX съездын материалнуудые колхознигуудта ойлгуулха хүдэлмэриие эмхидхэхэ хэрэгтэ парторганизацинуудта туһалалсаһан юм. Жэшээнь, нүхэр Цыренов «Манай ажал» гэжэ колхоздо ошожо, парторганизациин секретарь нүхэр Жимбеевтэй хамта энэ хүдэлмэриин түсэб табилсаһан байна. Тиигээд тэндэхи агитаторнуудые суглуулжа, заабари зүбшэл үгөө һэн. Тиихэ зуураа хөөрэлдөөнэйнгөө материалые хүдөө ажахын жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ ба малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ зорилгонуудтай холбохо шухала гэжэ тэмдэглээ һэн. Мүн хөөрэлдөө хэхэ материалнуудые олоходонь туһалалсана. Мүнөө тус колхозой бригаданууд ба фермэнүүдтэ агитаторнууд партиин XIX съездын материалнуудаар олон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөд байна.

Иимэ хүдэлмэри мүн бусад колхозуудта хэгдэһэн байха юм. Нүхэр Цыренов өөрөө съездын материалнуудаар 13 лекци уншаа.

Дамба Цыренов залуу, ургажа ябаһан пропагандист мүн. Тэрэ хадаа өөрынгөө идейно теоретическэ хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ, хүдэлмэрээ улам һайжаруулха байна.

Б. Лыгденов.

ПРОПАГАНДИСТНУУДАЙ СЕМИНАР

КПСС-эй Иволгын айком хадаа партийна гэгээрэлэй системэдэхи политһургуулинууд ба кружогуудай пропагандистнуудай хоёр үдэрэй семинар һаяхан үнгэргэбэ. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд ба «СССР дотор социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай гениальна зохёол тухай семинарта хабаадагшад лекцинүүдые шагнаа. Мүн семинарска занятинууд болоо.

Нүхэр Сталинай зохёол тухай философско наукануудай кандидат нүхэр П. Хадалов лекци уншаа.

Коммунист Д. Т. Балдуев Хандагайн леспромхоздо шофёроор хүдэлмэрилжэ эхилһээр 5 жэл болоо. Мүнөө модо шэрэхэ халаанайнгаа даалгабариие тэрэ 160—170 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Т. Балдуев.

З. Веснинагай фото.

Эдэ дутагдалнууд дары усадхагдаха ёһотой

Иволгын аймагай колхозууд 1952—1953 онуудта нютагай түлишын промышленностиин управленидэ мэдэлтэй леспромхоздо 64 мянган кубометр модо отолхо, 42 мянган кубометр шэрэн абаашаха ба 53 мянган кубометр ашаалха ёһотой байгаа. Теэд, нүхэр Васильевай хүтэлбэрилдэг Черемуховска леспромхозой энэ сезондо муу бэлэдхэл хэһэн дээрэһээ модо бэлэдхэлэй график таһалдажа байна.

Тус леспромхозой Ангир, Ардасан гэжэ лесоучастогуудта модо отолхо хюрөө ба һүхэ хүртэнэгүй. Модо шэрэлгэдэ ябадаг моридто үбһэ тэжээл шэрэхэ автомашина үгөөгүй дээрэһээнь олон колхозуудай морид үбһэгүй, хэдэн үдэрөөр миин байжа, үнэтэ сагаа гээнэ.

Модо бэлэдхэлдэ ерэһэн колхознигууд-сезоннигууд үбшэлхэдөө аяар 25 километр газарта байдаг Үнэгэтэйн фельдшерскэ пункт ерэжэ, ехэ сагаа дэмы гээнэ. Модо бэлэдхэлэй участогуудта заримдаа хилээмэ наймаалга таһалдана.

Леспромхозой партийна организаци колхознигууд-сезоннигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һулаар ябуулна.

Эрийскэ леспромхозой уряаё дэмжэн, социалистическэ мүрысөөндэ орожо, Эхэ орондоо элбэг ехээр модо үгэхые эрмэлзэн ажаллагшад эндэ олон. Модо таллуулха дүрбэдэхи кварталай даалгабариие Иволгын аймагай колхозууд болзорһоонь урид дүүргэөд, мүнөө сезонно түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд колхознигууд-сезоннигуудай ажалые зүбөөр эмхидхэжэ, дээрэ дурсагдаһан дутагдалнуудые дары усадхаха уялгатай.

Н. Бурцев, Иволгын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо.

БИБЛИОТЕКЭНҮҮДЫЕ КУЛЬТУРЫН ЁҺОТОЙ ГУЛАМТА БОЛГОЁ!

* *

Ном ажалдамнай, ажаһуухадамнай туһална

Хэжэнгын аймагай библиотекын (даагшань нүхэр Т. Н. Рольщикова) хүдэлмэри муу бэшээр табигданхай.

Мүнөө эндэ хамта дээрээ 8342 номууд тоологдоно. 1952 оной турша соо тус библиотекэ 6800 түхэригэй ном худалдан абаа, тиигэжэ номойнгоо фондые политическэ, хүдөө ажахын ба уранһайханай литератураар баяжуулһан байна.

Библиотекэдэ ороходо һаруул, сэбэр, дулаан байдаг. Тэрээн соо В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ суднаар ябаха Волго-Донской каналай нээлгэдэ, эб найрамдалай түлөө арадуудай тэмсэлдэ, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөлгэдэ зорюулагдаһан гоё һайхан фотомонтажууд эмхидхэгдэнхэй.

Партиин XIX съезд тухай, советскэ литература болон искусствын хүгжэлтэ тухай лозунгнууд болон плакадууд, мүн парти ба правительствын вождьнорой портредууд уншалгын залые гоёоно.

Һайшаан дурадхагдаһан номуудай список, библиотекын литературые яажа зүбөөр хэрэглэхэ тухай дүрим гэхэ мэтэнүүд эли газарта үлгэгдэнхэй.

Библиотекэдэ хүдэлмэришэд, колхознигууд, албахаагшад ба һурагшад олоороо ерэдэг. Таисья Рольщикова ерэһэн хүн бүхэндэ хэрэгтэй ба һонирхолтой литературые шэлэжэ үгэдэг, уншаһан номуудаарнь һонирхолог ба тэдэнэртэ зүбшөөл үгэдэг юм. Тэрэшэлэн нүхэр Рольщикова уншагшадта ойлгогдоогүй асуудалнуудта харюу үгэдэг, зохихо литература һайшаан дурадхадаг юм. Тиимэһээ уншагшадынь библиотекэдэ тон дуратайгаар ерэдэг. Иимэһээ уншагшадайнь тоо мүнөө нилээд олошорһон байна. Хэрбээ 1952 оной январиин 1-дэ эндэ 450 уншагшад тоологдожо байгаа һаа, мүнөө эндэ 550 уншагшад тоологдоно.

Эдэбхитэд библиотекын хүдэлмэридэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Партийно-советскэ эдэбхитэдэй ба аймагай центртэхи дунда һургуулиин багшанарай туһаламжаар үнгэрэгшэ жэлдэ А. Фадеевэй «Залуу Гварди», Н. Островскиин «Булад яажа хатуужааб» гэһэн ба бусад номуудаар уншагшадай конференцинүүд, литературна вечернүүд үнгэргэгдөө.

В. Лацисай «Шэнэ эрье тээшэ» гэһэн номоор энэ оной январь һарада уншагшадай конференци үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай. Залуу, оролдосотой комсомолка Таисья Рольщикова туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй, библиотекынгээ хүдэлмэриие бүри һайжаруулхын ба хүдөөгэй библиотекэнүүдэй хүдэлмэридэ туһалхын түлөө бүхы хүсэеэ гаргана.

Г. Чесанский.

Уншагшад олошорно

Манай хүдөөгэй библиотекэ багахан юм. 4000 шахуу номтойбди. Маркс, Энгельс, Ленин, Сталинай зохёолнуудһаа гадна, ородой литературын классигуудай, советскэ уранзохёолшодой номууд, элдэб журналнууд, брошюранууд библиотекэдэмнай бии. 30 хүнэй һууритай, культурнаар гоёогдонхой библиотекын уншалгын залда хүнүүд ходоо олон байдаг. Библиотекэдэмнай хамта 435 уншагшад тоологдоно.

Тосхоной бүхы интеллигенци, 98 һурагшад, 190 гаран колхознигууд ба затаһанай заводой хүдэлмэришэд манай библиотекын эдэбхитэй уншагшад юм.

Политһургуулиин һурагшадта ба Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин түүхые бэеэ даагаад шудалагшадта манай библиотекэ ехэ туһаламжа үзүүлдэг. Библиотекэдэ партиин түүхые шудалхада туһалха альбомууд, фотомонтажууд, газетнэ подшивканууд болон журналнууд бии.

Тосхоной ажабайдалда библиотекэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Жэшээлхэдэ, малай үбэлжэлгын гү, али хабарай тарилгын эхилхэдэ энэ асуудалаар хүдөө ажахын литературын выставкэ тэрэ дары эмхидхэнэбди. Мүн тэрэшэлэн лекци болон элидхэлнүүд уншагдадаг байна.

Эндэ эмхидхэгдэһэн уншагшадай конференцидэ хүнүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Галина Николаевагай «Таряа хадалга», Хоца Намсараевай «Үүрэй толон», Семён Бабаевскиин «Алтан Одоной кавалер» гэжэ зохёолнуудаар эмхидхэгдэһэн конференцинүүд һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Уншагшадай конференциин амжалтатайгаар үнгэрһэнэй һүүлээр советскэ уранзохёолшодэй номуудые хүнүүд улам олоор уншадаг болоно.

Конференци үнгэргэхэһөө гадна, мүн нүүдэл библиотекэ эмхидхэжэ, сомоной колхозуудта гаргадаг байнабди.

Манай библиотекын номэй фонд жэл ерэхэ бүри нэмэнэ. Гансал энэ жэлдэ 900 түхэригэй ном худалдан абаабди.

Мүнөө манай библиотекэ колхознигууд болон албахаагшадай тон дуратай газарынь болонхой. Хүнүүд эндэ шэнэ газетэ, журналнуудые уншахын, культурнаар амархын тулада ерэдэг.

Г. Трескин, Кабанскын аймагай Посольско хүдөөгэй библиотекые даагша.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

Һаяхан Мухаршэбэрэй аймагай библиотекэдэ Мухаршэбэрэй, Бичурын ба Тарбагатайн аймагуудай библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй кустовой зүблөөн болобо.

Зүблөөндэ хабаадагшад «Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съезд ба библиотекэнүүдэй зорилго» гэһэн темээр КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой секретарь нүхэр Цыбиковэй элидхэлые зүбшэн хэлсэбэ.

Тарбагатайн аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай таһаг аймагайнгаа библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие муугаар хүтэлбэрилнэ гэжэ шүүмжэлэгдээ.

Бага-Куналейн (даагшань нүхэр Плюснин) ба Заганай (даагшань нүхэр Моисеев) хүдөөгэй библиотекэнүүд партиин XIX съездын материалнуудые арад зоной дунда нэбтэрүүлгээр дүй дүршэлтэй болоһон байха юм. Тэрээн тухайдаа зүблөөндэ хабаадагшадта нүхэд Плюснин ба Моисеев гэгшэд хөөрэжэ үгөө.

Хүдөө нютагуудта ном тарааха асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Тэрэшэлэн ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин кампаниин үедэ библиотекэнүүдэй хэхэ хүдэлмэри тухай, 1953 онойнгоо түсэбые зохёохо тухай, хүдөөгэй болон колхозно библиотекэдэ номуудые һайшаан дурадхаһан каталогуудые хайшан гэжэ хэхэ тухай асуудалаар инструктивна элидхэлнүүдые республиканска библиотекын хүдэлмэрилэгшэд хэһэн байна.

Энэ зүблөөн юрэнхыдөө һайнаар үнгэрөө.

Республиканска библиотекэ иимэ зүблөөнүүдые 1953 ондо бүхы 6 кустнуудта үнгэргэхэ юм.

Д. Жарков.

„Яшоо гээшэб библиотекарьнай..."

Кударын аймагай колхозуудай библиотекэнүүд урда жэлнүүдэйхидэ ороходо мүнөө бүришье муугаар хүдэлмэрилнэ. Жэшээлхэдэ, 1950—1951 онуудта аймагай олохон колхозуудта библиотекэнүүдэй эмхидхэгдэһэн байһашье тэдэнһээ мүнөө Тамирска сельсоведэй «Путь Октября» колхозой гансахан библиотекэ үлөө. Тэндэ мүнөө миил 250 номууд, брошюранууд тоологдоно. Бусад колхозуудай библиотекэнүүд үгы хэгдэжэ, номуудынь үригдэшэһэн байна.

Аймаг доторхи библиотекэнүүд советскэ номуудые ажалшадай дунда саг үргэлжэ тараажа байха талаар бодото хэмжээнүүдые абанагүй, уншагшадай конференци хааяа үнгэргэнэ. Зарим библиотекэнүүд, тэрэ тоодо аймагайшье библиотекэ ехэнхидээ хаалгатай байдаг. Уншатшад ном абахын тула тус библиотекын үүдэндэ удаан хүлеэгээд, ехээр дураа гутан, «яшоо гээшэб библиотекарьнай» гэлдэһээр бусаха баатай болодог.

К. Мункуев.

Туйлагдаха амжалтада, хуряагдаха ургасада хизаар байхагүй

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөхын түлөө социалистическэ мүрысөө эмхидхэхые уряалан, манай аймагай ажалшад республикын бүхы колхознигууд, механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандалга гаргаа һэн. Манай үүсхэл республикын бүхы аймагуудта халуунаар дэмжэгдэжэ, мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрһэн байна. Ороһото болон бусад культурануудай үндэр баян ургаса хуряахын түлөө колхозно таряашад ба механизаторнууд шангаар тэмсэжэ оролһон байгаа.

Республиканска мүрысөөнэй үүсхэлшэ боложо абаһан социалистическэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэн, манай аймагай таряанажалай ба тракторна бригаданууд хабарай тарилгые эртын болзорто, үсөөхэн үдэр соо үнгэргөө һэн. Жэшээлхэдэ, шэниисэ ба хабарай хара таряан майн 15 болотор, овёс ба ячмень майн 25 болотор таригдажа дүүргэгдээ. Иимэ амжалта туйлаха хэрэгтэ мүн агрономуудшье ехэ туһа хүргөө. Юуб гэхэдэ, энээнэй урда тээ таряа оройн болзорто таридаг ба эртын болзорто тариха дурагүй зарим колхознигуудай болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй гээтдэнги заншалые тэдэнэр эбдэжэ шадаа. Эртын тарилга пропагандироваалгада Свердловскэ областиин агрономическа конференциин хүдэлмэри ба Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна Академиин научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Кралинай элидхэл бидэнэртэ ехэ туһаламжа үзүүлээ. Эртын тарилга хадаа гансашье агротехническэ бэшэ, мүн селекционно ба эмхидхэлэй ажахын тон ехэ удхашанартай гэжэ мүн түрүү колхозуудай дүй дүршэл харуулаа. Оройн тарилга хадаа хабарай тарилга, пар хахалалга, үбһэ ба таряа хуряалга, намарай пар хахалалга, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл гэхэ мэтын хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй бүхы комплексые хойшонь татадаг байна. Гадна, оройн тарилга болбэл эртын пар ба эртын намарай пар хахалалгада мүн лэ һаад хэжэ, хойто жэлынь ургаса хуряалгада хохидол ушаруулдаг юм. Тиимэһээ Сибириин условидо оройн тарилга гээшэ «Сибириин газартаряалангай хараалта ушар» гэжэ академик Лысенкын хэлэһэниинь дэмы бэшэ юм.

1952 ондо манай аймагай колхозууд эртын тарилга хэхэһээ гадна, пар ба намарай пар борнойлго, хэрээһэлүүлэн тарилга гэхэ мэтын түрүү агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээ. 3438 гектар газарта хэрээһэлүүлэн тарилга хэгдэжэ, га бүридэ 2,5 центнер үрһэн таригдаһан байна. Тиихэдэ 360 гектар газарта тарилга томо үрһөөр хэгдээ. Тарилгын урда тээ бүхы үрһэ хүрэнгын 78 процентнь ПЗС—3 гэжэ сушилкада ба нара-һалхинда хатаагдажа, шанаржуулагдаһан байгаа. Үрһэ хүрэнгэ бүхыдөө хороор угаагдаһан байха юм. Нилээд ехэ талмайда таряанай ургажа байхадань борнойлго хэгдэһэн ба минеральна болон нютагай үтэгжүүлгэнүүдээр нэмэлтэ тэжээл үгтэһэн байна. Хабарай ба намарай хара таряанай бүхы талмай дээрэ искусственна нэмэлтэ үрэжүүлгэ болон агротехническэ бусад арганууд хэрэглэгдэһэн байгаа. Тиихэдэ Ленинэй, Кировэй, 17 партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд таряанайнгаа бүхы талмайе хэрээһэлүүлэн таряа.

Таряагаа эртын болзорто тарижа дүүргэһэнэй ба агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай бүхы комплексые бодотоор бэелүүлһэнэй ашаар аймагай колхозууд мүнөө жэлдэ ургаса хуряаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн ба зарим колхозууд үлүүлэн дүүргэһэн байна. Жэшээлхэдэ, «Байкал», «Коммунизм» ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд таряанайнгаа бүхы талмайн га бүриһөө дунда зэргээр 15—16 центнер, зарим участогуудай га бүриһөө 30 центнер хүрэтэр таряа хуряагаа. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 200 гектар талмайн га бүриһөө 20 центнер намарай хара таряа хуряаһан байна. Тиихэдэ нүхэр Жуков бригадиртай таряанажалай бригадада 35 гектар талмайн га бүриһөө 27 центнер намарай хара таряан хуряагдаһан байгаа. «Коммунизм» колхоздо 140 гектар талмайн га бүриһөө 27 центнер «Альбидум» сортын шэнниисэ, «Байкал» колхоздо га бүриһөө 30 центнер «Онохойская» сортын хабарай хара таряан хуряагдаа.

Үндэр ургаса хуряаһанай ашаар мүнөө жэлдэ манай колхозууд гүрэндэ таряа, овощ, хартаабха тушааха түсэбөө болзорһоонь урид, үлүүлэн дүүргэһэн ба 16460 центнерэй оронд 16475 центнер үрһэ хаажа, тэрэниие хааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Мүн нийтын бусадшье фонднууд хаагдаа. Гадна, аймагай колхозууд барандаа шахуу колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 3 килограммһаа бага бэшэ таряа хубааха арга боломжотой байна. Үндэр ургаса хуряалга хадаа мүн колхозно нийтын адуу малай тэжээлэй базые бэхижүүлхэ, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ арга боломжо олгоо.

Мүнөө жэлдэ аймагай колхозууд элбэг баян ургасаяа эмхитэй һайнаар хуряажа абаа. Темлюйскэ МТС мүнөө жэлдэ комбайнова хуряалгынгаа түсэбые гүйсэдөөр дүүргэжэ, амжалта туйлаһан байна. Гэбэшье, тус МТС-эй комбайнууд баранһаа һайнаар хүдэлмэрилөө гэхын аргагүй. Андреев гэхэ зэргын комбайнернууд сезон соогоо оройдоо 50 гектар таряа хадаһан байна. Энэ хадаа механизаторска кадрнуудые шэлэн олохо ба бэлэдхэхэ хэрэгтэ МТС-эй дирекциин харюусалга багатайгаар хандаһаниие харуулна.

1952 ондо манай аймаг бүри үндэр ургаса ургуулха арга боломжотой байһан аад, тэрэнээ хүсэд хэрэглэжэ шадаагүй. Ногоо тарилгые һайжаруулхын ба нэгооной ургасые дээшэлүүлхэ агротехническэ түрүү аргануудые хэрэглэхын түлөө хүсэд тэмсэл хээгүй байнабди. Тэрээнһээ байтагай олон жэлэй ногооной нилээд ехэ талмай буртаг ногоонуудта дарууулжа, пар болгогдон хахалагдашаһан байха юм. Тиимэһээ оройдоол 320 гектар талмай дээрэһээ олон жэлэй ногооной үрһэнэй өөдэгүйхэн ургаса хуряагдаа. Жэшээнь, люцерныын 90, үндэһэлигбэшэ хяагай 150, сибирскэ волосонецын 200 килограмм, клеверэй бүришье бага үрһэн суглуулагдаһан байна. Олон жэлэй ногоо тарилгын муугаар эрхилэгдэдэг ябадал севооборотдуудые ашаглалгада һаад ушаруулдаг гол шалтагаан болоно. Аймагай бүхы колхозуудай дундаһаа оройдоол Молотовой, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд севооборотдуудые ашаглана, үшөө нэгэ колхоз ашаглажа эхилхэ ойротожо байна. Эдэ колхозуудай севооборотдуудай 2—3 полинуудтань олон жэлэй ногоон таригдана.

Гадна, Кабанска сортучасток тон муугаар хүдэлмэрилнэ. Тэрэниие даагша нүхэр Тирских гэгшэ саг үргэлжэ архидажа, сортучастогайнгаа хүдэлмэриие зүндэнь орхижорхиһон байха юм. Тэрэнэй эсэстэ бүхы культурануудай, планһаа олон жэлэй ногооной өөдтэй ургаса хуряагдаагүй.

Хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ минеральна үтэгжүүлгээр газар үтэгжүүлгэ угаа ехэ удхашанартай. Гэхэ зуура, «Сельхозснабай» республиканска конторо мүнөө жэлдэ манай колхозуудта минеральна үтэгжүүлгэ багаар ба хожомдуулжа үгэһэн байна. Тэрэнэй гэмээр колхозууд намарай хара таряанда нэмэлтэ үтэгжүүлгэ хабартаа саг соонь хэжэ шадаагүй. Март һара соо үгэхыень 698 тонно үтэгжүүлгэ эриһэмнай аяар апрель болошоһон хойно миил 36 тонныень үгэһэн байна. Бэшыень май һүүлээр ба июнь соо абаабди. Мүн аммиачна селитрэ эриһэн колхоздо суперфосфат үгэһэн баримтанууд үзэгдэдэг.

Манай аймаг намагтай ба болдогтой газараар ехэ. Теэд сабшалангай-мелиоративна хүдэлмэринүүд, сабшалангай ба бэлшээриин газарнуудые һайжаруулга хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Энэ хадаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ һаад ушаруулна. Гэхэтэй хамта, Темлюйскэ МТС сабшалангай-мелиоративна хүдэлмэри хэхэ машинануудгүй юм. Республикын Хүдөө ажахын министерство болбол тус МТС-ые иимэ машинануудаар хангахын түлөө оролдодоггүй. Теэд республикамнай жэл бүри элдэб машинануудые олоор абадаг байна. Тиимэһээ үбһэ сабшаха түсэбөө энэ МТС-эй миил 15—20 процентнь дүүргэдэгынь, цементнэ завод дээрэһээ түмэрэй элдэб хаядаһануудые суглуулжа, өөрынгөө хүсөөр канава хахалдаг зэмсэг түхеэрһэнинь гайхалтай бэшэ болоно. Гэхэ зуураа, рельсовэ булхаа гэхэ мэтын простой зэмсэгүүдые түхеэржэ хэрэглэхын түлөө Темлюйскэ МТС оролдодоггүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мүн малажалай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилгада МТС-эй дирекци ба инженерно-техническэ персонал анхаралаа мүнөө дээрээ хүсэд хандуулнагүй. Колхозуудта 23 кормозапарник тодхогдоһоншье һаа, тэдэнэй бүтээсэ тон бага байна. Юуб гэхэдэ, кормозапарнигууд хүйтэн муу байрачууд соо тодхогдоһон тула һуни бүри хүршэһэн байдаг.

Эдэ бүхы дутагдалнууд манай хүдэлмэридэ нилээд ехэ һаад ушаруулна. Ушар иимэһээ тэдээниие дары усадхажа, ерэхэ жэлдэ бүри үндэр ургаса хуряаха, тиигэжэ шэнэ табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ найдамтай услови байгуулха зорилготойбди.

Кабанскын колхозно таряашадай анханайнь алдар соло дахинаа һэргээгдэжэ байна гэжэ үнгэрэгшэ жэлэймнай хүдэлмэриин дүнгүүд харуулба. Бидэнэр туйлаһанаараа һанаагаа амарха ёһогүйбди. Юуб гэхэдэ, туйлагдаха амжалтада, хуряагдаха ургасада ямаршье хизаар байхагүй.

А. Квасников, Кабанскын аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай главна агроном.

Тбилиси. В. И. Ленинэй Зохёолнуудай 31-дэхи том, И. В. Сталинай Зохёолнуудай 13-дахи том, «СССР дотор социализмын экономическа проблемануд» гэжэ И. В. Сталинай Зохёол, тэрэшэлэн партиин XIX съездын материалнууд грузинска хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ гарба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хэблэлэй комбинат соо. Брошюровщица С. Торонджадзе (зүүн гарһаа) ба хинагша О. Штунко хэблэгдэһэн номуудые шалгажа байна.

ТАСС-эй фотохроникэ.

Клубуудшье хаалтатай, таһагшье хаалтатай

Кяхтын аймагай колхозуудта культурно-гэгээрэлэй, нинтэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха арга боломжо дүүрэн бии. Гэбэшье, тус аймагай зарим колхозуудай клубууд, уншалгын байшангууд тухэреэн жэл соо хүдэлмэрилдэггүй шахуу. Жэшээ болгон Субэхтын сомоной Маленковой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой клубые абаад үзэе. Тус колхозой центртэ «клуб» гэжэ нэрэтэй бишыхан гэр бии. Тэрэ гэр үбэлшье, зунашье хаалтатай, хододоо хоохон, зүдэрүү байдаг юм. Тус «клубые» даагшаб гэд, Банзаракцаев гэжэ нэгэ хүн һара бүри алгадгүй салин хүлиэ абажархёод, худал хуурмаг «тоосоо» бэшээжэ, аймагай культурно-гэгээрэлэй таһагта ябуулаад, үдэрһөө үдэртэ айл хооронд зайгуултажа ябадаг байна.

Тиимэһээ, тус колхозой гэшүүдэй дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулагданагүй. Орон соо ба хилын саана боложо байһан событинуудай тушаа хөөрэлдөөн энэ үнинэй үнгэрэгдөөгүй. Клубые даагша Банзаракцаевшье, колхозой парторганизациин секретарь Тохтохоевшье энэ талаар юушье хэдэггүй.

Гансашье энэ колхоз бэшэ, харин аймагай колхозуудай клубууд бултадаа шахуу иимэ тулюур байдалтай. Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз аймагай эгээл томо колхоз юм. Гэбэшье, энэ колхоздо һайн клуб бии аад, хүдэлмэрилнэгүй. Клубые даагша, тус колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Б. Ч. Юмажапов, хүлөөгэй библиотекые даагша Г. Р. Ганжурова гэгшэд уялгануудтаа хайша хэрэгээр, харюусалгагүйгөөр хандана. Библиотекарь нүхэр Ганжурова колхознигуудай дунда һонирхолтой номуудые тарааха, уншагшадай конференци гү, али хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ ёһотой аад, гэрһээ гарадаггүй. Мүн нүхэр Юмажаповшье иимэрхүүгээр хүдэлмэрилдэг юм. Эдэ бүхы дутагдалнуудай түлөө аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин таһаг эгээн түрүүн зэмэтэй. Энэ таһагай биншье, үгышье мэдэгдэнэгүй. Тус таһаг аймагай хүтэлбэрилхы организацинуудта тоогдодоггүй тула хүдэлмэрилхэдэнэшье, үгышэншье хамаагүй болошонхой. Теэд, ехэнхидээ хүдэлмэрилдэггүй байна. Жэшээнь, ноябриин 27-һоо хойшо мүнөө хүрэтэр тус таһаг оройдоо хаалтатай шахуу байна. Теэд хаалтатай байхадань хэншье һанаата болонгүй. Таһагые даагша нүхэр Будаев аймаа телефоно хоохон хөөрэлдөөгөөр хизаарладаг. Хүдэлмэриингөө дутагдалнуудые заһахын орондо, нүхэр Будаев һайрхаха, билдагуушалха ябадал гаргадаг байха юм. Тиимэһээ аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ажалаа шадахагүй, тусхайта эрдэмгүй, дайралдаһан лэ хүнүүд нүхэр Будаевай «шэлэлгээр» табигдадаг байха юм.

Культурно-гэгээрэлэй гуламтануудай иимэ муугаар хүдэлмэрилжэ байһан дээрэһээ, аймаг дотор КПСС-эй XIX съездын материалнуудые шудалалга һулаар ябуулагдана. Илангаяа колхозуудай холын фермэнүүд ба гүүртэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда энэ хүдэлмэри мүнөө хүрэтэр бодотоор эмхидхэгдээгүй. Эдэ дутагдалнуудые дары усадхахын тула бодото хэмжээнүүд абтаха ёһотой.

Б. Дымбрылов, «Бурят-Монголой үнэн» газетын корреспондент.

Бишыхан фельетон

„Ганса сусал гал болохогүй..."

—Никита Базарович, түлихэ түлеэ үгыбди,—гэжэ Закаменай аймагай Санагын сомоной Сэведэй түрүүлэгшэ нүхэр Хадаевта хоёр эхэнэр багша хандана.

—Гансашье сусал үгы гүт?—гэжэ багшанарай эрилтые хангахаяа оролдожо байһан хүндэл, харюудань түрүүлэгшэ энеэбхилнэ.

—Ганса сусал гал болохогүй ха юм,—гэжэ тэдэ хоёрой үндэршэгынь хэлээдхинэ.

—Гал болохо, болохогүйень бү хэлсэе, үглөөдэр түлеэ буулгуулхабди,—гэжэ хэлээд, хөөрэлдөөмнай дүүрэә гэһэндэл, телефонойнгоо ручкые гурба дахин мушхаад, «Алло!.. Алло.. Цакир!» гэжэ түрүүлэгшэ трубка уруугаа һөөлдэнгишэг хоолойгоор хашхаржа оробо.

Хэдэн үглөөдэрнүүд хойно хойноһоо үнгэрбэ, теэд Санагын долоон жэлэй һургуулиин арбаад гаран багшанарта хэншье түлеэ буулгабагүй. Багшанар түрүүлэгшые бэдэржэ, арай гэжэ олоходоо:

—Хүйтэн байнал, түлеэ буулгуулыт,—гэжэ түрүүлэгшые гуйна.

—Хүндэтэ багшанар, үглөөдэр түлеэтэй болохот, һанаагаа бу зобогты, бүхэли үбэлдөө түлихэ түлеэетнай газаатнай буулгуулжархихабди,—гэжэ урдынхидаал али аятайханаар этигүүлээд, багшанарай һанаа амаруулаа бэлэй.

Зүгөөр үбэлэй хүйтэн улам шангаржа, үргэн дэлхэй зузаан саһаар хушагдажа, уурал манаар уухилан аахилан, хасар, хамар хородхоон байгаа һэн. Нэгэ иимэ үдэр ургаһаар һууһан уһан нойтон нэжэээд шарга шэнэһэ асараад, багшанарай газаа хүнүүдэй буулгажа байхада, Никита Базарович ерээд:

—Одоошье түлеэтэй боложо, намаяа амаруулхатнай даа,—гэнэ.

Тэрэ үдэшэндөө багшанар Никита Базаровичтай уулзажа:—Никита Базарович, түлеэмнэй носоногүйл, яахамнай гээшэб?—гэжэ тэрээнһээ асууна.

—«Ганса сусал гал болохогүй» тээ һэмнайт, танда буулгаһан түлеэмнай нойтоншогшье һаа, олон сусал ха юм даа,—гэжэ харюудань тэрэ ёгтолон дуугарна.

—Хуурай түлеэ асаруулаа һаа, һайн бэлэйт,—гэжэ багшанар али болохоор аргадан һагад түрүүлэгшэдэ хандана.

—Зөөлгэхэбди, зөөлгэхэбди, нэгэ заа сүлөө үгэгты,—гээд, хүндэтэ түрүүлэгшэ багшанарые «һайн үгөөрөө садхаагаад лэ» ябуулаа бэлэй.

Тиибэшье, 1952 он багшанарай газаа түлеэнэй буулгагдахыень хүлеэнгүй үнгэрбэ. Теэд «бүхэли үбэлдөө түлихэ түлеэ багшанарай газаа буулгуулжархихын» орондо, нүхэр Хадаев оройдоол гурбаад кубометр арай гэжэ асаруулаа. Багшанарта түлеэ буулгуулха гэжэ «Коминтерн» колхозтой договор баталһан аад, тэрээнээ саг соонь дүүргүүлхэ гэжэ һанаагаа зобоогүй дээрэһээ нүхэр Хадаев багшанарые нэгэшье сусал хуурай түлеэгүйгөөр үлөөгөө. 1951—1952 оной һуралсалай жэлдэшье баһал иимэ ушар тохёолдоо һэн.

Түрүүлэгшэ нүхэр Хадаев! Багшанарые ажаһуудалай һайн условёор хангаха гэһэн ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые дүүргэхэ тухай оролдохо гээшэ гүт, али үгы гү; советскэ гүрэнэй хуулинууд танда хабаатай гү, али бэшэ гү?

Ш. Бадмаев.

Германска Демократическа Республикын олониитэ Некрасовай дурасхаалые тэмдэглэнэ

БЕРЛИН, январиин 8. (ТАСС). Арадай агуу еэ поэт-демократ Н. А. Некрасовай наһа бараһаар 75 жэлэй ойе Берлинэй демократическа хэблэл үргэнөөр тэмдэглэнэ. Агуу ехэ поэдэй ажабайдалда ба ажал ябуулгада зорюулагдаһан ехэ статьянууд «Трибюне», «Нейе Цейт», «Дер Морген» ба бусад газетэнүүдтэ мүнөөдэр толилогдобо.

«Нейес Дейчланд» газетэдэ толилогдоһон «Революционно демократиин поэт» гэһэн статья соо, тусгаарлабал, иигэжэ хэлэгдэнэ: Николай Алексеевич Некрасов хадаа XIX зуун жэлэй элитэ ехэ поэдүүд-демократуудай тоодо ороно. Некрасовай зохёолнуудай олониитын политическэ удхань арадай зол жаргалай ба ажана һайн байдалай түлөө тэмсэл мүн. Поэт энэ тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа, бүхы оюун бэлигээ зорюулһан байна.

Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революци Некрасовай һанал бодолые бодото дээрэнь бэелүүлээ гэжэ статьягай түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ. Ород арад хаанта засагай дарлалтые үгы хээ, зол жаргалта ажабайдал туйлаа.

Болгариин электропромышленностиин хүгжэлтэ

СОФИ, январиин 8. (ТАСС). Болгариин залуу электропромышленность улам шэнэ түхэлэй продукци бүтээн гаргана. Софидахи Василь Коларовай нэрэмжэтэ завод һаяхан орон дотороо түрүүшын генератор бүтээн гаргаа. Генераторай чертёжууд ба тэрэнэй үйлэдбэриин технологи болгарска инженернүүдээр зохёогдобо. Ороной һая баригдаһан электростанцинуудай нэгэндэ тус генератор табигдаха байна.

Русе городто һая баригдаһан электротехническэ заводой коллектив изоляци хэхэ элдэб материалнуудые бүтээн гаргажа эхилээ.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, январиин 8. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай соединенинүүд Кымхвагай райондо американо-английска интервентнүүдтэ ба лисынмановска сэрэгүүдтэ эсэргүү нютагай шанартай байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 3 самолёт унагаагаа, 2 самолёдыень гэмтээгээ. Тэдэ самолёдууд амгалан нютагуудые зэрлигээр бомбодолсоһон ба пулемёдоор буудалсаһан байна.

Франциин шэнэ правительствын состав

ПАРИЖ, январиин 8. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэлэнэй ёһоор, Франциин шэнэ правительствын составта иимэ хүнүүд ороо гэбэл: министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Рене Мейер (радикал), портфельгүй министр Анри Кэй (радикал), Поль Кост-Флорэ (МРП—арадай республиканска хүдэлөөн гэжэ католическа парти), Эдуард Боннфус (ЮДСР—эсэргүүсэлгын демократическа ба социалистическэ союз), гадаадын хэрэгүүдэй министр Жорж Бидо (МРП), юстициин министр Леон Мартино-Депла (радикал), дотоодын хэрэгүүдэй министр Шарль Брюн (радикал), национальна обороны министр Рене Плевен (ЮДСР), финанснуудай министр Морис Буржес-Монури (радикал).

Бельгиин ажалшад өөһэдынгөө эрхэнүүдэй түлөө тэмсэнэ

БРЮССЕЛЬ, январиин 8. (ТАСС). Правительственна шэнэ тогтоолдо эсэргүү протестын үргэн хүдэлөөн Бельгиин ажалшадай дунда дэлгэрнэ. Энэ тогтоол ажалшадай социальна страхованиин байдалые улам муудуулһан, үбшэнэй ба инвалид болоһоной шалтагаанаар олохон ажалшадай тэдхэмжэ абаха ябадалыень үгы болгоһон байна.

Энэ тогтоолые болюулха эрилтэ хэһэн ажалшадай ехэ суглаанууд ороной предприятинууд дээрэ боложо байна.

Социальна эрхэнүүдые эблэһэн ябадал буруушаажа, Фрамери городтохи (Эно провинци) «Грантрэ» шахтын шахтёрнууд 24 часай забастовко хэбэ.

Иимэ забастовконууд Кеми шахтануудта тэрэшэлэн болобо. Боринаж гэжэ нүүрһэнэй бассейнэй хэдэн олон шахтануудай ажалшад социальна эрхэнүүдые һайжаруулха тухай эрилтэнүүдэй хангагдаагүй һаа, забастовко хэхэбди гэжэ соносхобо.

Гэхэтэй хамта, профсоюзна организацинууд ба предприятинуудай коллективүүд хадаа ороной экономическа байдал муудуулагша шалтагааниинь болоһон зэбсэгжэлгын бузар политикаһаа арсаха, Бельгиин амгалан хүгжэлтын политика бэелүүлхэ гэһэн эрилтэтэй резолюцинууд ба бэшэгүүдые правительствода эльгээнэ.

Урда Корейн арад зон үлэсэжэ үхэхэ туйлда хүргэгдөө

ПХЕНЬЯН, январиин 8. (ТАСС). Американска интервентнүүдэй ба Ли Сын Ман гэгшын урбагша бүлэгэй дарлалта доро байгаа Урда Корейн байдал тухай материалнуудые толилхо зуураа, корейскэ хэблэл хадаа Урда Корей 1952 онойхидо орходоо хүндэ бэрхэ условидо шэнэ 1953 онние угтаба гэжэ бэшэнэ.

Хэдэн жэлэй урда тээ, американска эзэмдэлгын хэгдээгүй байхада Урда Корей тус ороной эгээн баян ургасата газар байһан аад, мүнөө үлэсхэлэнгэй хизаар болонхой гэжэ «Нодон Синмун» газетэ бэшэнэ. Хүдэлмэриин хүсэнэй ба үрһэнэй дутагдалтай байһан ушарһаа, үнгэрһэн жэлдэ Урда Корейдэ тарилгын талмайн оройдоо 55—61 процентнь элдүүрилэгдэһэн байна. Лисынмановска «правительствын» тогтооһон олон тоото налогууд ба татабаринууд таряашанай ургасын 82 процентнь болоно. Тиихэдэ полицейскэ болон правительственна чиновнигууд үлэһэн үрһээ химда сэнгээр худалдахыень таряашадые хүсөөр бааладаг юм.

Урда Корейн таряашадай тэсэшэгүй хүндэ байдалые урда корейскэ хэблэлшье мэдэрхэ баатай болоо. «Чуран Синмун» газетын мэдэрһэнэй ёһоор, Хойто Кенсан провинциин таряашад ногоогоор эдеэлнэ. Тиихэдэ арадта харша Ли Сын Ман гэгшын марионеточнэ бүлэг олон мянган тонно рис Япони руу эльгээнэ. Корейдэ американска интервенциин хэгдэһэнэй һүүлээр, Корейһээ Япони руу рис абаашалга дайнай урда тээ байһанһаа хэдэн дахин ехэ болоо гэжэ урда корейскэ «Ланбук Инхен» бюллетень энээнтэй дашарамдуулан тэмдэглэнэ.

Баруун Германиие ремилитаризацилга

БЕРЛИН, январиин 8. (ТАСС). «Берлинер Цейтунг» газетэ Мюнхенһээ абтаһан мэдээсэл толилоо. Штаффельзее шадар, Гармишай дэргэдэ 1947 онһоо хойшо американска булимтарагшадай сэрэгэй-сапёрно һургуули байдаг юм гэжэ тэрээн соонь хэлэгдэнэ.

Тухайлхада, 6 мянган немецүүд энэ һургуули дүүргээ. Мүнөө США-гэй эзэмдэгшэ армидахи немецкэ «албахаагшадта» зорюулагдаһан һуралсалай 10 курса эмхидхэгдээ. Курсантнууд хадаа дайнай химическэ хэрэгсэлнүүдые хэрэглэхэ, хүүргэнүүд ба бусад барилгануудые һандаргаха ябадалда һуралсана.

Миллионһоо үлүү түхэригэй олзо оруулба

Калининай нэрэмжэтэ колхоз (Курумкан) 1952 ондо миллионһоо үлүү түхэригэй олзо оруулба.

Тус колхоз ажахыгаа олон янзын һалбаритай болгоһоной ашаар олзоёо иимэ ехээр арбидхаһан байна. Мүнөө колхозой 8 фермэнүүдтэ хамта дээрээ 20 мянга шахуу толгэй малнууд тоологдоно. Тэдэнэй гурбаниинь племенной фермэнүүд юм. Гадна, ангай, шубуунай фермэнүүд, зүгын пасека бии.

Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ колхоз гансахан нооһо тушаалгаһаа 260 мянган түхэригэй олзо оруулһан, түсэбһөө гадуур тушааһан нооһондоо 2 автомашина абаһан байна.

Малажал эрхилхэһээ гадна, энэ колхоз тарва ехээр таридаг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ дунда жэшээгээр гектар бүриһөө 14—20 центнер таряан хуряагдаа. Колхознигуудай үндэр ургаса ургуулха хэрэгтэнь агроном нүхэр Будаев бага бэшэ туһаламжа үзүүлһэн байна.

С. Тараскин.

Түрэл колхоздоо туһална

Бичурын аймагай Хаягагай долоон жэлэй һургуулиин һурагшад үбэлэйнгөө амаралтын үедэ Кировэй нэрэмжэтэ колхозой таряан-ажалай бригадануудта туһалалсаба. Тэдэнэр 2 үдэрэй воскресник эмхидхэжэ, 30 гектар поли дээрэ саһа тогтоохо хаалтануудые хэһэн байна. Мүн 10 центнер үнэһэ, шубуунай 20 центнер аргал суглууланхай. Энэ хүдэлмэридэ Харланай һургуулиин һурагшадшье хабаадаһан байха юм.

Гадна, Хаягагай һургуулиинхид тус колхозой гэшүүдтэ Н. Балданогой «Хүсэл» гэжэ нэгэ акттай зүжэг харуулһан, дуунуудые дуулалдаһан, танцануудые наадаһан байна. Зарим һурагшад шүлэгүүдые уран бэрхээр уншаа.

А. Дашиев.

Эрхим почтальон

Боргойн сомоной Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой (Зэдэ) гэшүүн Радна Иванов эрхим почтальон юм. Тэрэ хадаа 30 километрын газарһаа үдэр алгадгүй колхоздоо почто асарха зуураа, бэшэг болон газетэ, журналнуудые тэрэ үдэртөө эзэдтэнь тараажа үгэдэг байна. Мүн холын гүүртэнүүдэй малшадташье почтые һаатуулангүй хүргэдэг юм.

Гадна, нүхэр Иванов колхознигуудта газетэ, журналнуудые элоор захиулхын түлөө ехэ оролдолго гаргана, тэдэнэрэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулна, нүхэр Иванов үдэр бүри 60 гаран километр газарта ябадагшье һаа, унаһан мориндоо эзэн ёһоор хандажа, тарган байлгадаг.

С. Аюшеев.

Редакторай орлогшо
Д. Л. ЛОБСАНОВ.

ГҮРЭНЭЙ 1948 ОНОЙ 2 ПРОЦЕНТНЭ УРЬҺАЛАМЖА

1952 оной декабриин 28-да Калуга городто болоһон шүүбэринүүдэй 10-дахи тиражай

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы 72 разрядуудта серинүүд ба облигацинуудай удаадахи номернуудта шүүбэринүүд буугаа гэбэл:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)
000009	24*)	5 000	013077	28*)	5 000	023988	16*)	5 000	036495	1—50	400
000109	06*)	5 000	013167	1—50	400	024050	1—50	1 000	036543	09*)	5 000
000206	1—50	400	013245	1—50	400	024690	18*)	5 000	036593	1—50	400
000349	40*)	5 000	013729	31*)	5 000	024832	1—50	400	036629	1—50	400
000716	1—50	400	013777	45*)	5 000	024854	1—50	400	036823	1—50	400
001151	27*)	10 000	013842	1—50	400	025650	1—50	400	036974	15*)	10 000
001154	1—50	1 000	014009	1—50	400	025747	1—50	400	037359	29*)	5 000
001653	25*)	50 000	014253	1—50	400	025753	1—50	400	037782	1—50	400
002044	24*)	5 000	014330	1—50	400	026030	37*)	5 000	038043	11*)	5 000
002112	14*)	10 000	014470	1—50	400	026123	1—50	400	038174	14*)	25 000
002277	1—50	400	014512	1—50	400	026181	1—50	400	038183	1—50	400
002590	12*)	5 000	014762	1—50	400	026277	24*)	5 000	038247	1—50	400
002755	1—50	400	014857	45*)	5 000	026489	1—50	400	038547	1—50	400
003023	1—50	1 000	015056	48*)	10 000	026725	1—50	400	038734	1—50	400
003053	30*)	10 000	015118	1—50	400	026958	1—50	400	039609	1—50	400
003246	1—50	400	015173	34*)	5 000	027089	1—50	400	039849	1—50	400
003291	1—50	400	015193	08*)	5 000	027750	1—50	400	039952	30*)	5 000
003416	18*)	10 000	015328	15*)	10 000	027763	1—50	400	039977	1—50	400
003560	08*)	10 000	015336	05*)	5 000	027794	19*)	5 000	040349	1—50	1 000
003603	38*)	5 000	015395	1—50	400	027877	1—50	400	040484	1—50	400
003681	1—50	400	015520	1—50	400	028107	1—50	400	040526	42*)	5 000
003696	1—50	400	015734	04*)	10 000	028811	47*)	10 000	040705	1—50	400
003985	1—50	400	015840	1—50	400	028874	1—50	400	041620	46*)	5 000
004056	1—50	400	015893	1—50	400	028963	1—50	400	042048	06*)	5 000
004262	1—50	400	016066	1—50	400	029082	33*)	25 000	042156	1—50	400
004368	37*)	5 000	016658	1—50	400	029208	1—50	400	042209	17*)	50 000
004636	1—50	400	016817	33*)	5 000	029239	1—50	400	042478	32*)	25 000
004780	17*)	5 000	017215	1—50	400	029242	34*)	5 000	042487	07*)	10 000
005040	1—50	400	017299	29*)	10 000	029646	19*)	5 000	043433	1—50	400
005111	1—50	400	017701	1—50	400	029683	1—50	400	043509	1—50	400
005388	1—50	400	017885	1—50	400	030078	1—50	400	043590	1—50	400
005481	20*)	5 000	018309	43*)	5 000	030219	1—50	400	043620	1—50	400
005719	46*)	5 000	018828	1—50	400	030962	1—50	400	043723	1—50	1 000
006154	1—50	1 000	018837	28*)	10 000	031066	1—50	400	043878	1—50	400
006386	1—50	400	018981	1—50	400	031616	1—50	400	043987	1—50	400
007020	29*)	5 000	019127	1—50	400	031829	45*)	25 000	044258	1—50	400
007160	1—50	400	019141	1—50	400	032273	1—50	400	044433	1—50	400
007829	1—50	400	019297	1—50	400	032389	1—50	400	044457	1—50	400
008131	1—50	400	019437	23*)	10 000	032597	1—50	1 000	044565	1—50	400
008418	1—50	400	019791	1—50	400	032930	1—50	400	044574	38*)	5 000
008458	1—50	1 000	019812	24*)	5 000	032949	1—50	400	044633	15*)	5 000
008509	1—50	400	019840	1—50	400	032968	1—50	400	044686	03*)	5 000
008614	1—50	400	019857	1—50	400	033265	12*)	10 000	044736	1—50	400
008781	1—50	400	019863	1—50	400	033282	15*)	5 000	045781	1—50	400
008867	1—50	400	019969	40*)	5 000	033354	1—50	1 000	046089	1—50	400
008952	1—50	400	020175	1—50	400	033624	1—50	400	046266	14*)	10 000
009310	18*)	10 000	020252	1—50	400	034027	1—50	400	046811	34*)	10 000
009418	07*)	25 000	020320	1—50	400	034139	1—50	1 000	046883	10*)	10 000
009783	1—50	400	020708	1—50	400	034232	1—50	400	047105	31*)	5 000
009918	1—50	400	020999	1—50	400	034370	1—50	400	047531	1—50	400
009953	14*)	5 000	021200	1—50	400	034390	1—50	400	047539	1—50	400
010025	1—50	400	021427	1—50	400	034749	1—50	400	048144	31*)	25 000
010389	1—50	400	021446	09*)	5 000	034945	37*)	5 000	048148	06*)	25 000
010597	1—50	400	021456	1—50	400	035228	1—50	400	048229	1—50	400
010719	1—50	400	021860	1—50	400	035408	1—50	400	048315	1—50	400
010881	1—50	400	021997	1—50	400	035824	1—50	400	048434	1—50	400
011754	29*)	10 000	022028	14*)	25 000	035879	25*)	5 000	049096	19*)	5 000
011897	1—50	400	022170	31*)	10 000	035948	1—50	400	049219	1—50	400
011954	1—50	400	022314	1—50	400	035992	07*)	5 000	049424	39*)	10 000
012046	08*)	25 000	022333	1—50	400	036022	1—50	400	049433	03*)	10 000
012446	20*)	5 000	022387	1—50	400	036038	01*)	10 000	049587	1—50	400
012503	1—50	400	022533	1—50	400	036217	14*)	10 000	049852	1—50	400
012860	1—50	400	022539	16*)	5 000	036234	1—50	400	049972	1—50	400
013054	1—50	400	023232	24*)	5 000	036471	20*)	25 000			

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүриин 400 түхэригэй шүүбэринүүд буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин Түрүүлэгшэ—
Калужска областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй Гүйсэдхэхэ Комитедэй түрүүлэгшын орлогшо, Советскэ Союзай Герой
П. М. ТАРАСОВ.
Комиссиин харюусалгата секретарь, финансова албанай советник
С. Д. ВОРОНКОВ.

Мүнөөдэр кино театрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта —**«Полкын хүбүүн»** (10, 12 часуудта), **«Түрүүшын үдэрнүүд»** (14, 16 ба 22 часуудта), **«Павлинка»** (18, 20 часуудта).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта— **«Залуу гварди»** 1-дэхи серинь (10 часта), 2-дохи серинь (12 часта), **«Джульбарс»** (14, 16, 18, 20, 22 часуудта).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85. отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства 10-17, пропаганды и переводов 6-84. культуры и быта и промышленности—4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00447. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.